

**Anàlisi del
llenguatge
col·loquial de Quim
Monzó a *Mil cretins***

Clara Capalleras Salvo

Tutora: Judit Feliu Cortés
Seminari 107: Traducció entre les llengües EST-CA

Curs 2013-2014

**Universitat
Pompeu Fabra**
Barcelona

Facultat
de Traducció
i Interpretació

«Tothom es pensa que és el gran escriptor que ha vingut a salvar la literatura mundial. No tenen la idea de fer un llibre decent.

La meva aspiració no és que un llibre meu revolucioni la història de la humanitat; en tinc prou que sigui llegible, que sigui el millor llibre que sigui capaç de fer. Res no canviarà res. Prova de fer un llibre que estigui bé i, si ho aconsegueixes, ja et pots donar per satisfet.»

Quim Monzó

NOTA D'AGRAÏMENT

Aquest treball és el resultat de mesos d'esforç i dedicació. Aquest espai està dedicat a aquelles persones que han col·laborat a fer-lo possible de maneres molt diferents.

En primer lloc vull donar les gràcies a la professora Judit Feliu Cortés que ha tutoritzat el treball i gràcies als seus consells, punts de vista i recomanacions m'ha guiat fins a aconseguir el resultat final.

En segon lloc vull agrair als meus pares, amics i persones del meu voltant que m'han donat suport, suggeriments i m'han ajudat sempre que ha estat necessari en el procés de realitzar aquest Treball de Fi de Grau.

ABSTRACT

Quim Monzó is one of the most important contemporary writers in Catalan language and his style, contradicting normative grammars and dictionaries, has not been deeply studied. The aim of this current paper is to investigate the personal style of Quim Monzó taking the last book he published in 2007, *Mil cretins*. By analysing a selection of tales, this work tries to conclude which type of language the author uses. However, this personal style can be difficult to translate keeping the same meaning and tone. Both Catalan and Spanish have many characteristics in common due their linguistic proximity. Nevertheless, translating between has a high number of difficulty. This is the reason why this analysis will be done through the comparison of the original Catalan version and its translation into Spanish, *Mil cretinos*, done by the translator Rosa Alapont. The analysis is divided in five main sections, which highlight the most important features: phonetics, morphosyntax, vocabulary, ortotipography and stylistic phenomena with examples taken directly from the books. The results show that the translator has succeeded in her job of translating Quim Monzó's style and his colloquial language since most of the solutions are well chosen and genuine. However, in some cases omissions and change of meaning are found and they could have been solve with other options most appropriate but it can be seen and most of the options are selected due a relevant purpose because literal translation would not work in the translation of Quim Monzó's style.

RESUM

Quim Monzó és un dels escriptors contemporanis en llengua catalana més destacats i el seu estil, que sovint contradiu gramàtiques i diccionaris normatius, no s'ha estudiat amb profunditat. L'objectiu d'aquest treball és investigar l'estil d'aquest autor mitjançant el seu últim llibre publicat l'any 2007, *Mil cretins*. Amb l'anàlisi d'una selecció de contes, aquest estudi pretén investigar quin tipus de llenguatge emprava Quim Monzó. No obstant això, aquest estil tan personal pot presentar grans dificultats de traducció per mantenir el sentit i el to original. Per aquest motiu l'anàlisi es fa amb la comparació de la versió original catalana i la traducció al castellà, *Mil cretinos*, de Rosa Alapont. Tant el català com el castellà tenen característiques comunes per la seva proximitat lingüística. Tanmateix, la traducció entre aquestes dues llengües presenta un alt grau de dificultat. L'anàlisi es divideix en cinc grans apartats: fonètica, morfosintaxi, lèxic, ortotipografia i fenòmens estilístics amb exemples extrets directament dels llibres. Els resultats mostren que la traductora ha reeixit en la seva missió de traduir l'estil de Quim Monzó i el seu llenguatge col·loquial, ja que moltes de les solucions estan ben triades i són genuïnes. Tot i això, s'han trobat omissions i canvis de sentit que es podrien haver substituït per opcions més adequades, però es pot observar que la majoria de les opcions s'han escollit a consciència i per un motiu rellevant perquè una traducció literal no funcionaria en la traducció de l'estil de Quim Monzó.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	1
1.1. Justificació	1
1.2. Objectius	2
1.3. Metodologia	2
2. NIVELL PERITEXTUAL	4
2.1. L'autor	4
2.2. L'estil	5
2.3. L'obra	6
2.4. La traductora	7
3. EL LLENGUATGE COL·LOQUIAL	8
3.1. Els aspectes fonètics	8
3.2. Els aspectes morfològics	9
3.3. Aspectes lèxics	9
3.4. Els aspectes sintàctics	10
4. NIVELL MICROTEXTUAL	11
4.1. Els aspectes fonètics	11
4.1.1. <i>Les oracions inacabades</i>	11
4.1.2. <i>La pronunciació relaxada</i>	11
4.2. Els aspectes morfosintàctics	12
4.2.1. <i>Les repeticions</i>	12
4.2.2. <i>La negació</i>	13
4.2.3. <i>El pleonasma</i>	14
4.2.4. <i>Per i per a</i>	15
4.2.5. <i>L'article neutre lo</i>	16

4.3.	Els aspectes lèxics	18
4.3.1.	<i>Els renecs, els mols vulgars i populars</i>	18
4.3.2.	<i>Els mots no normatius en català</i>	20
4.3.2.1.	<i>Manlleus del castellà</i>	20
4.3.2.2.	<i>Els manlleus d'altres llengües</i>	22
4.3.3.	<i>Les frases fetes</i>	25
4.3.4.	<i>Les col·locacions col·loquials</i>	26
4.3.5.	<i>Els augmentatius i els diminutius</i>	27
4.3.6.	<i>El lèxic poc precís</i>	28
4.4.	Els aspectes ortotipogràfics	29
4.4.1.	<i>Els signes de puntuació</i>	29
4.4.1.2.	<i>Les exclamacions</i>	30
4.5.	Els aspectes estilístics	31
4.5.1.	<i>Les onomatopeies</i>	31
4.5.2.	<i>Les interjeccions</i>	32
4.5.3.	<i>Les adaptacions culturals</i>	33
4.5.5.	<i>Els canvis en la traducció respecte l'original</i>	36
5.	CONCLUSIONS	37
6.	BIBLIOGRAFIA	40
7.	ANNEXOS	44
7.1.	Ordre d'aparició dels contes	44
7.2.	Codi per interpretar l'anàlisi	45

LLISTAT DE TAULES

Taula 1. <i>Les oracions inacabades</i>	11
Taula 2. <i>La pronunciació relaxada</i>	12
Taula 3. <i>Les repeticions</i>	13
Taula 4. <i>La negació</i>	14
Taula 5. <i>El pleonasme</i>	15
Taula 6. <i>Per i per a</i>	16
Taula 7. <i>L'article neutre lo</i>	17
Taula 8. <i>Els renecs, els mols vulgars i populars</i>	19
Taula 9. <i>Els mots no normatius en català</i>	20
Taula 10. <i>Els estrangerismes</i>	24
Taula 11. <i>Les interferències del castellà</i>	22
Taula 12. <i>Les frases fetes</i>	26
Taula 13. <i>Les col·locacions col·loquials</i>	27
Taula 14. <i>Els augmentatius i els diminutius</i>	28
Taula 15. <i>El lèxic poc precís</i>	29
Taula 16. <i>Les interrogacions</i>	30
Taula 17. <i>Les exclamacions</i>	31
Taula 18. <i>Les onomatopeies</i>	32
Taula 19. <i>Les interjeccions</i>	33
Taula 20. <i>Les adaptacions culturals</i>	35
Taula 21. <i>Els jocs de paraules</i>	36
Taula 22. <i>Els canvis en la traducció respecte l'original</i>	36

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball acadèmic analitza un seguit de contes del llibre *Mil cretins* de l'escriptor Quim Monzó i Gómez, escrit en català, i la seva traducció al castellà feta per Rosa Alapont Calderaro. *Mil cretins* (2007) és l'últim recull de contes que l'escriptor ha publicat.

Aquest autor es caracteritza per tenir un estil propi que no sempre és normatiu i utilitza un català contemporani, actual i proper. Aquesta manera d'escriure tan personal d'alguns autors sempre suposa un gran repte de traducció. Per això aquest treball acadèmic vol aprofundir en l'estil original en català i analitzar quines estratègies i recursos s'han utilitzat en la traducció al castellà.

1.1. Justificació

La idea principal d'aquest treball sorgeix després del primer trimestre de quart curs, quan s'havia d'escollir la temàtica del treball. L'assignatura de Traducció Literària 1, centrada en la traducció del llenguatge col·loquial en català, va tenir una gran influència a l'hora de la presa de decisió. Va resultar ser una matèria innovadora, poc treballada durant els anys acadèmics i amb un grau de dificultat força elevat, però que, al mateix temps, convergeix amb la llengua actual i habitual de majoria dels parlants en el seu dia a dia.

Es necessiten una sèrie de recursos, estratègies i factors que cal tenir en compte perquè aquests mots col·loquials sempre ballen entre la naturalitat, els manlleus, les interferències i la normativitat dels textos. El llenguatge col·loquial sol utilitzar-se de manera oral i quan es plasma a l'escrit, hi intervenen molts criteris i no tothom hi està sempre d'acord.

En aquell context es forja la idea d'analitzar un autor consagrat en l'actualitat: Quim Monzó. Aquest autor es caracteritza per reproduir per escrit converses i textos, en els quals destaca un alt nivell de col·loquialitat i oralitat, que sovint transgredeixen les gramàtiques i diccionaris normatius. Quim Monzó escriu normalment en català i molts dels seus llibres s'han traduït al castellà i moltes altres llengües. Per això, aquest treball de fi de grau estudia les estratègies, el llenguatge, el to, les convencions, entre d'altres, que s'empren en l'original català i en castellà. Les dues llengües són molt properes, però la traducció d'una a l'altra requereix un nivell de professionalitat i domini molt alt de totes dues per no caure en interferències i opcions poc genuïnes.

El gènere escollit és el conte, ja que és un dels gèneres que més ha conreat aquest autor i que és molt representatiu del seu estil. El conte, per la seva extensió, permet una anàlisi extensa i profunda. La llargada d'aquest treball acadèmic està força delimitada, per això s'ha decidit fer una selecció de contes de *Mil cretins* per tal d'aprofundir a fons en l'estil de l'autor.

Finalment i després d'una selecció acurada, s'han escollit els contes següents: «El senyor Beneset», «Dos somnis», «Miro per la finestra», «L'arribada de la primavera» i «La forquilla» i les seves respectives traduccions al castellà. Els criteris de selecció s'han basat en l'alta presència de llenguatge col·loquial i característiques representatives de l'estil de Quim Monzó.

1.2. Objectius

En primer lloc, aquest treball acadèmic estudia quin és el llenguatge propi de Quim Monzó en llengua original, el català. Com construeix les frases, com transmet l'oralitat fingida, com utilitza els signes de puntuació, quines paraules fa servir, si solen ser normatives o no, si introdueix neologismes o paraules inventades, etc.

En segon lloc, s'estudia el model de llengua original, també es vol analitzar el llenguatge i tots els aspectes mencionats anteriorment en llengua castellana. Es pot donar el cas que hi hagi paraules que es tradueixin sistemàticament de la mateixa manera del català al castellà o s'hagin introduït col·loquialismes en castellà que no figuraven a l'original.

Finalment, i després d'haver analitzat els dos models de llengua, es vol analitzar quines són les estratègies utilitzades per veure on hi ha hagut problemes de traducció i com s'han tractat.

1.3. Metodologia

El treball s'estructura a partir d'una introducció, la presentació de l'autor, el seu estil personal i l'obra estudiada; seguidament un marc teòric de les característiques generals que presenta el llenguatge col·loquial. Després es continua amb la part pràctica, en què, inicialment, es va fer una selecció de contes de la versió original catalana i la seva traducció al castellà per poder realitzar un estudi profund i detallat que consta d'una anàlisi comparativa distribuïda en taules amb l'original català, la traducció al castellà i la referència de la pàgina. Els casos s'agrupen per fenòmens, ja que n'hi ha molts que es repeteixen al llarg del llibre i es destaca amb color gris per facilitar la lectura. Finalment, es troben les conclusions treball i les referències bibliogràfiques utilitzades. En l'apartat d'annexos s'adjunten les fotocòpies dels contes analitzats, la versió

original i la traducció, marcades amb un codi de colors per veure l'anàlisi i que es puguin consultar fàcilment.

2. NIVELL PERITEXTUAL

2.1. L'autor

Quim Monzó Gómez neix el 24 de març de 1972 a Barcelona i cursa estudis de disseny gràfic a l'escola Massana de la mateixa ciutat. Inicialment, quan entra al món professional, realitza feines relacionades amb les arts gràfiques i, més endavant, treballa com a dissenyador gràfic i guionista televisiu. A partir dels anys setanta del segle XX, es comença a introduir al món del periodisme i fa de corresponent de guerra i columnista habitual.

L'any 1976 Monzó publica la seva primera obra *L'udol del griso a les clavegueres*, una novel·la que relata l'episodi històric del maig del 68 a França. L'any següent publica un recull de contes escrit a quatre mans amb Biel Mesquida, *Self Service*. Des d'aleshores se centra en el món de la literatura i abandona el de les arts gràfiques.

Dos anys més tard publica un altre recull de contes, el seu gènere per excel·lència, *Uf, va dir ell*, el segueixen *Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury* (1980), *L'illa dels maians* (1985), *El perquè de tot plegat* (1993) i *Guadalajara* (1996). L'any 1999 publica *Vuitanta-sis contes*, que aplega i revisa en un volum tots els llibres anteriors. Quim Monzó encara publica tres reculls més de contes: *El millor dels mons* (2001), *Tres Nadals* (2003) i *Mil cretins* (2007).

El conte no és l'únic gènere que Quim Monzó ha conreat, sinó que també ha treballat la novel·la, amb tres obres publicades: *L'udol del griso a les clavegueres* (1976), *Benzina* (1983) i *La magnitud de la tragèdia* (1989).

Cal destacar, també, la seva vessant som a columnista i col·laborador en diaris com *Diari de Barcelona*, *El Periódico de Catalunya*, *Avui*, *El País* i *El Correo Catalán* i, actualment, escriu una columna cada dia per a *La Vanguardia*. Els seus articles han esdevingut cèlebres i s'han publicat diversos llibres com a reculls de les seves contribucions periodístiques. Fins a data d'avui n'ha publicat deu.

A més a més, ha col·laborat amb programes de ràdio, ha escrit obres teatrals i guions cinematogràfics. L'any 2007 va ser l'encarregat d'elaborar i llegir el discurs inaugural de la Fira del Llibre de Frankfurt, quan la cultura catalana en va ser la convidada. Aquell discurs va resultar ser complement innovador i trencador.

Quim Monzó té moltes vessants i una de les més importants, juntament amb la d'escriptor, és la de traductor. Ha traduït autors com, per exemple, Truman Capote, Jerome David Salinger, Eric Bogosian, Ernest Hemingway, Roald Dahl i Arthur Miller, entre d'altres. Normalment tradueix de l'anglès al català, però també ha traduït del castellà al català i de l'anglès al castellà en una ocasió. Ell mateix ha estat traduït a més de 25 llengües diferents. Aleshores si es tracta d'un professional de la llengua que escriu normalment en català i domina el castellà perfectament, ja que ha traduït de l'anglès al castellà *Scenes of execution (Escenas de ejecución)*, de Howard Barker, es planteja la qüestió de per què no s'ha traduït mai ell mateix del català al castellà. En una entrevista de 1997, en la qual li pregunten si col·labora amb els seus traductors i si n'està content, respon:

«Col·laboro en aquelles [les traduccions] que entenc. En espanyol, evidentment. Tant amb Marcelo Cohen com amb Javier Cercas hem revisat sempre fins l'última coma i hem valorat cada adjectiu, cada construcció, cada filigrana. En francès i en italià m'he trobat amb traductors que em consulten els dubtes, cosa que és d'agrair perquè tothom que hagi traduït alguna vegada sap que sempre hi ha dubtes. De l'alemany cap a dalt, aleshores sí que no n'entenc res.»

2.2. L'estil

Quim Monzó demostra tenir un estil molt personal i influenciat per factors molt diferents com són els videojocs, els dibuixos animats de Tex Avery i els còmics de Massimo Mattioli. Hi ha molts escriptors que han repercutit en la seva obra: avantguardistes sud-americans com Julio Cortázar i Guillermo Cabrera Infante; minimalistes nord-americans com Robert Coover i Donald Barthlme; Raymond Queneau com a teòric i, finalment, els catalans Francesc Trabal i Pere Calders. Sobre la influència dels autors catalans el mateix Monzó afirma:

«Vaig començar a descobrir Pere Calders, a llegir-lo i a apassionar-m'hi fa quinze o setze anys. [...] Amb un altre escriptor que també admiro, Francesc Trabal, va ser encara pitjor. No el vaig descobrir de debò fins fa potser tretze anys. Abans no tenia ni idea, que existís. [...] Tant en un cas com en l'altre m'hauria agradat llegir-los quan encara era una persona tendra, en període de formació, i no al vint-i-tants anys.» (Casacuberta; Gustà, 1996, 123)

Les seves dues obres inicials *L'udol del griso a les clavegueres* i *Self Service* presenten grans influències del moviment del textualisme. Aquest moviment, del qual Monzó va ser particip, volia abolir l'herència literària mitjançant l'experimentació formal i la innovació lingüística. Ho

plasmaven juxtaposant frases subordinades o introduint tècniques i expressions poc habituals en el món literari, com, per exemple, elements dels còmics o dels dibuixos animats.

A finals dels anys setanta la prosa monzoniana fa un tomb, ja que l'autor pren consciència de les limitacions del moviment textualista i la seva prosa passa a ser més llegible. Aleshores comença a fer caricatures del món urbà i contemporani, escull elements de la societat com, per exemple, el llenguatge, els costums, les relacions humanes, algunes conductes, entre d'altres, i en fa una metàfora, que sovint inclou una crítica amarga. Les metàfores de Monzó habitualment es fonamenten en l'absurd per desenvolupar els relats. Sobre el seu mètode de treball afirma el mateix autor:

«No sé quin mètode perquè cada vegada canvia. Hi ha una idea, que et fa començar a escriure i que es va modificant a mesura que l'escrius. [...] Els tòpics em fascinen. Em fascina agafar-los i anar-los estirant. Són el punt de partida.» (Casacuberta; Gustà, 1996, 128).

Amb el pas dels anys Monzó ha evolucionat cap a la depuració formal. Se sol partir de situacions prototípiques i es van manipulant perquè acabin sent ridícules. És molt habitual que l'autor agafi un tòpic i, a mesura que avança el relat, el va desmuntant fins a fer-ne una paròdia. Es mostra un to escèptic amb ironia i humor de situacions de la vida urbana i quotidiana que li han tocat viure. Per exemple, un tema molt recurrent són els geriàtrics i les residències d'avis a causa de l'experiència personal viscuda amb els seus pares durant molts anys.

2.3. L'obra

Mil cretins és l'últim recull de contes escrit per Quim Monzó i publicat per Quaderns Crema l'any 2007. L'any següent va merèixer el Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada. Hi ha una sèrie de temes que són constants al llarg del llibre: la decadència dels ancians, les residències geriàtriques i les relacions amoroses frustrades.

L'obra la formen 19 contes dividits en dues parts. La primera n'aplega set: «El senyor Beneset», «L'amor és etern», «Dissabte», «Dos somnis», «Miro per la finestra», «La lloança» i «L'arribada de la primavera». Aquests contes inicials tenen més llargada que els contes de la segona part, que tendeixen a ser més accelerats. Hi ha 12 relats curts que formen la segona part: «La sang del mes que ve», «Trenta línies», «Un tall», «Una nit», «Una altra nit», «Enllà de la

nafra», «Per molts anys», «Qualsevol temps passat», «La plenitud de l'estiu», «El noi i la dona», «La forquilla» i «Xiatsu».

Aquest recull de contes s'ha traduït a set llengües: el castellà, l'anglès, l'alemany, el gallec, el francès, l'italià i el suec. Quim Monzó no només ha estat traduït, sinó que també s'han fet adaptacions cinematogràfiques de les seves obres. Aquest és el cas de *Mil cretins*, el títol de la pel·lícula dirigida per Ventura Pons, basada en el llibre homònim i d'altres llibres de l'autor.

«*Mil Cretins* (Quaderns Crema, 2007) aporta nous accents a l'obra de Quim Monzó, apunta a una escriptura alliberada de tota constricció, on la projecció personal no té ja gairebé la necessitat de disfressar-se. Alhora reïncideix en una sèrie de motius recurrents: hi són representats amb exemplars de primera els diferents pals que ha anat tocant. Monzó confirma la coherència i la unitat d'una obra narrativa que es pot ja llegir com una sèrie de variacions sobre uns temes que travessen l'obra de cap a cap», afirma Manel Ollé, un gran estudiós de Monzó, en un article a *L'Avenç*.

2.4. La traductora

L'any 2008 l'editorial Anagrama publica la versió castellana de *Mil cretins* traduïda per Rosa Alapont Calderaro amb el títol *Mil cretinos*. No hi ha cap obra de referència ni cap font en línia que parli de la traductora. Per tant, es desconeix la seva trajectòria.

Tot i això, apareix registrada a la base de l'ISBN i, segons les dades consultades, es pot afirmar que sempre tradueix cap al castellà i que ha traduït més de seixanta obres escrites originalment en català, anglès i francès. Per exemple, destaquen autors en llengua catalana com Eduard Estivill, Quim Monzó, Sebastià Serrano, Martí Gironell, i Ada Castells, etc. El francès és la llengua amb la qual més ha treballat i ha traduït autors com Marie Darrieussecq, Christine Angot, Gilles Lipovetsky, Anne Icart, Gerald Messadié, Sylvie Matton, Jean-Dominique Bauby i Violaine Vanoyeke, entre molts d'altres. D'anglès només s'han trobat quatre autors: Annette Wieviorka, Jean-Christophe Rufin, Thomas Raulat i Jacques Sémelin.

Les dades també mostren que Rosa Alapont ha treballat per diverses editorials com són Anagrama, Debolsillo, Ediciones Maeva, Círculo de lectores SA, Ediciones B SA, Grijalbo, Plaza & Janés Editores SA, B de Books, B de Bolsillo, Ediciones Folio SA, entre d'altres.

3. EL LLENGUATGE COL·LOQUIAL

El llenguatge col·loquial és una variant funcional que es diferencia de les altres, en concret de l'estàndard, en diversos nivells: morfològic, sintàctic, lèxic i fonètic. Aquesta modalitat acostuma a aparèixer en contextos informals, espontanis i desimbolts i sovint denota el tipus de relació que mantenen els parlants, que sol ser de proximitat, com, per exemple, familiars, amics, companys, etc. L'entonació desenvolupa un factor d'èmfasi molt important.

El llenguatge col·loquial es va estudiant cada vegada més, però encara hi ha poca bibliografia i recursos en comparació a d'altres branques de la llengua. Per aquest motiu el marc teòric s'extreu de *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana* de Lluís Payrató, del *Manual de traducció anglès-català* en l'apartat «Llengua col·loquial i llengua estàndard» i del portal lingüístic en línia *ésAdir*, que pertany a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA).

3.1. Els aspectes fonètics

Té una alta influència la presència de trets dialectals depenent de la zona de procedència. Cal destacar que en l'àmbit col·loquial, la pronúncia acostuma a ser més relaxada i comporta la pèrdua de vocals i consonants i canvis de sons: *ginoll* (*genoll*), *agon* (*on*), *vem* (*vam*).

Dins dels aspectes fonètics, hi ha molts fenòmens que hi tenen lloc. Quan un fonema n'influència un altre apareix l'assimilació *istiu* (*estiu*), *dicidir* (*decidir*) i *xixianta* (*seixanta*). Per contra, la dissimilació es dona quan dos sons semblants tendeixen a diferenciar-se: *bora nit* (*bona nit*), *me mare* (*ma mare*), *etivocar-se* (*equivocar-se*). Quan s'elimina un so de la pronúncia, es produeix l'elisió: *vritat* (*veritat*), *prò* (*però*), *l'home q' he vist* (*l'home que he vist*). També es pot donar el cas que s'afegeixi un so a una paraula i que no sigui etimològic, llavors apareix l'addició o epèntesi: *dugues* (*dues*), *aixís/aixins* (*així*), *ideia* (*idea*).

Altres aspectes molt habituals dins dels aspectes fonètics en el llenguatge col·loquial són la metàtesi, que té lloc quan s'inverteixen algunes síl·labes o paraules: *llangonissa* (*llonganissa*), *radere* (*darrere*), *gavinet* (*ganivet*). També es troba sovint el canvi o relaxació en la pronúncia, que pot portar a pronuncies com, per exemple, *improvitzar* (*improvisar*).

3.2. Els aspectes morfològics

Dins d'aquests aspectes és on hi ha menys presència de divergències entre el registre formal i informal, i les varietats escrites i orals. Dins el registre col·loquial destaquen els canvis de gènere i nombre: *llapis* no té plural, però sovint en llenguatge col·loquial se sent *llàpissos*, així té lloc una sobregeneralització del plural; els adjectius *elegant* i *feliç* són invariables i en contextos informals a vegades fan la flexió de gènere femení *eleganta* i *feliça*, aquest fenomen s'anomena sobregeneralització de la terminació del femení.

En llenguatge col·loquial també hi ha canvis en la morfologia verbal com, per exemple, l'analogia *coneixo* (*conec*). Aquest cas s'anomena sobregeneralització de la terminació del present d'indicatiu.

Els pronoms també s'acostumen a reduir i pateixen alteracions. Sovint no es representa a l'escrit, però tampoc no es pronuncien sempre de la mateixa manera que s'escriuen. *Anem-nos-en* pateix una elisió pronominal i esdevé *anem's-en*, *digues-li* s'elideix la *essa* i queda *digue-li*, i *aparteu-vos*, mitjançant una elisió pronominal i la vocal epentètica *e*, es transforma en *aparteu's-e*.

Altres característiques poden ser l'aparició del pronom neutre *lo*, que no és normatiu en català, per influència del castellà, es troben algunes concordances que no segueixen les normes gramaticals *hi han* quan hauria de ser *hi ha*.

3.3. Aspectes lèxics

Habitualment quan s'utilitza el llenguatge col·loquial els temes tractats són genèrics i poc especialitzats. Dels aspectes lèxics destaca un vocabulari que acostuma a ser poc elaborat i reduït com ara *cosa*, *fet*, *assumpte*; els adjectius emprats són de caire força general com, per exemple, *bé*, *malament*, *bo* i *dolent*; els verbs tenen unes característiques semblants: poc precisos i útils en molts contextos com *tenir*, *fer* i *ser*. Destaquen els adverbis quantificadors: *molt* i *massa*. També es troba una alta presència de frases fetes i interferències del castellà. Dins del lèxic col·loquial s'inclouen col·loquialismes, mots argòtics i interjeccions. Alguns mots argòtics no es troben recollits als diccionaris generals, com poden ser el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* o el *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*, alguns exemples d'aquests mots són *xingar* o *trifàsic*.

També és important destacar la presència de renecs, paraulotes i insults, etc. Com, per exemple, *imbècil, idiota, sabatot, tros de soca, estúpid, carallot*, entre molts d'altres. Cal tenir en compte que uns són més ofensius que els altres, segons l'èmfasi i el context. El diccionari ja sol classificar aquest tipus de paraules com a vulgars (*VULG.*) i populars (*POP.*). A tall d'exemple: *cardar, escalfabraguetes, hòstia, fotre, puteria* o *acollonar* es classifiquen com a *VULG.* i *cagadubtes, pixar, bordegàs, llepaculs, punyeta* o *bòfia* amb *POP.*

3.4. Els aspectes sintàctics

La característica més important és l'alteració de l'ordre natural de la frase, ja que el llenguatge col·loquial és, majoritàriament, oral i no s'acostuma a escriure. Per tant, les frases vénen marcades per l'espontaneïtat del moment i ordres que a l'escrit no es troben, en canvi, a l'oral, sí. També destaca la presència de frases inacabades que queden penjades, tant pot ser per la superposició amb una altra o perquè simplement queden a mitges. Tota la sintaxi en general és poc elaborada. Predominen les frases coordinades i juxtaposades davant de les subordinades. Les pauses també representen un element habitual en la sintaxi oral que no ve marcada per signes de puntuació i que acostuma a ser força arbitrari, l'interlocutor no es regeix per un regles estrictes, sinó que depenen d'ell mateix.

Tot i que no són normatius, en el llenguatge col·loquial es troba una forta presència de pleonasmes. El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* defineix pleonasme com a «Redundància d'un element lingüístic en una oració, generalment un pronom feble que no aconsegueix una nova funció en l'oració.» Per tant, frases com *els hi diré als nens* o *la casa on hi viu* són incorrectes per redundància innecessària. Ara bé, el llenguatge col·loquial és més mal·leable i permissiu. Per aquest motiu tolera més els pleonasmes en un context col·loquial *els hi vaig donar un llibre* o *la casa que viu la seva tieta* s'accepten en aquest cas.

4. NIVELL MICROTEXTUAL

4.1. Els aspectes fonètics

4.1.1. Les oracions inacabades

Dins la llengua oral, les frases inacabades són molt habituals, ja que queden tallades o sobreposades amb d'altres. Aquest aspecte es reflecteix habitualment en molts moments de *Mil cretins*.

És un recurs molt utilitzat per Quim Monzó per marcar l'oralitat i la naturalitat de les converses que sovint queden a mitges o entretallades. Se solen trobar en diàlegs marcats entre cometes que, amb els punts suspensius, marquen que no s'ha acabat. S'han seleccionat tres exemples, reproduïts en la taula següent, però en l'obra original se'n troben molts més.

Aquest recurs per marcar l'oralitat en l'obra original és el mateix que s'utilitza en la traducció. Tot i això, en la traducció, a vegades es troben petites variacions ortotipogràfiques: signes de puntuació o signes d'interrogació, com és el cas del segon exemple. No obstant això, es transmet el mateix sentit en català i en la traducció al castellà.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] el fill diu «En fi...», i somriu [...].	[...] el hijo dice «En fin...», y sonrío [...].	CAT: pàg. 11 ESP: pàg. 11
«[...] ¿No diu ara que...»	«[...] Pues no dice que...»	CAT: pàg. 97 ESP: pàg. 93
Però, aquesta nit, noi...	Pero esta noche, chico...	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 104

Taula 1. *Les oracions inacabades*

4.1.2. La pronunciació relaxada

Quim Monzó no reproduïx gaires trets fonètics o dialectals a *Mil cretins*. Escull altres recursos com poden ser les frases inacabades, lèxic col·loquial o vulgar. Tot i això, s'ha trobat un exemple on es reproduïx la manera de pronunciar el mot *de'm*, col·loquialment, en comptes de la forma normativa *dóna'm*.

L’Institut d’Estudis Catalans no accepta aquesta forma, però altres recursos com l’*ésAdir* i la *Gramàtica del Català Contemporani* (GCC) sí que parlen d’aquest fenomen col·loquial. La GCC descriu que «Col·loquialment es troben en les persones 1a i 2a del plural de l’indicatiu les formes *vem, veu*, analògiques a *hem, heu*».

La traducció no reproduïx cap tret col·loquial, sinó que es neutralitza l’efecte que té el català amb la forma *Dame*, que és la normativa i acceptada per la Real Academia.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
—[...] De’m el mocador, que t’ho arreglo.	—[...] Dame el pañuelo, que te lo arreglo.	CAT: pàg. 19 ESP: pàg. 19

Taula 2. *La pronunciació relaxada*

4.2. Els aspectes morfosintàctics

4.2.1. *Les repeticions*

Dins el llenguatge col·loquial, les repeticions són molt habituals. S’utilitzen com a marca de cohesió i èmfasi. D’aquesta manera la frase queda reforçada i crida més l’atenció de l’oient.

Es troben diversos tipus de repeticions: separades per una coma, unides per un guionet i, també, en alguns casos, hi ha una preposició o una conjunció. Tot i que es construeixin de manera diferent, s’observa que l’efecte intensificador és el mateix.

Aquest recurs es troba sovint als contes de Quim Monzó. En la taula inferior s’exemplifiquen quatre casos diferents. La traductora ha optat per traduir-los de la mateixa manera que l’original, sense aportacions pròpies o canvis i és una opció reeixida, ja que reflecteix la mateixa col·loquialitat que el català.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
— Deixa, deixa , que ja ho faig jo.	— Deja, deja , ya lo hago yo.	CAT: pàg. 14 ESP: pàg. 14
[...] va voler un menjador igual-igual al que tenien [...]	[...] quiso un comedor igual-igual al que tenían [...]	CAT: pàg. 99 ESP: pàg. 95

[...] però el teu pare, que menja i menja i no en té mai prou...	[...] pero tu padre, que come y come y nunca tiene bastante...	CAT: pàg. 99 ESP: pàg. 95
[...] els metges són tots cretins i no saben res de res .	[...] los médicos son todos unos cretinos y no saben nada de nada .	CAT: pàg. 114 ESP: pàg. 109

Taula 3. *Les repeticions*

4.2.2. *La negació*

En català la doble negació és molt genuïna i per aquest motiu és recomanable utilitzar-la sempre que sigui possible. Tot i que la normativa no condemna l'omissió de l'adverbi *no*, en la llengua formal s'aconsella emprar-lo. Ara bé, en llenguatge col·loquial l'absència de la doble negació és molt habitual.

En els dos primers exemples s'inclou la partícula *pas*, que, segons Enciclopèdia Catalana, la forma *no pas* és un marcador de negacions parcials i forma una oració elidida que corregeix l'oració anterior sense necessitat de repetir-la. Alguns manuals debaten la possible connotació dialectal de *pas*, relacionada amb el català septentrional del Gironès i Garrotxa. La *Gramàtica del Català Contemporani* afirma:

«Una forma d'expressar negació interna en català és per mitjà de l'operador negatiu *no pas* distribuït entorn del grup verbal. Aquest marcador s'usa sobretot en català central, en rossellonès i en gironí, encara que amb unes diferències sintàctiques i semàntiques importants.»

El *pas* aporta al text una gran càrrega col·loquial i oral. A més, segons el context, pot desenvolupar diverses funcions com, per exemple, reforçar la negació i donar-li molt més èmfasi (en advertiments i ordres), negar informacions ja sobreenteses i, finalment, reforçar algunes preguntes en les quals la resposta és una informació insegura. El primer i el segon exemple aporten èmfasi a la frase.

En els altres dos exemples es combinen dues partícules negatives i respecten la doble negació. En aquests casos, en la traducció al castellà es manté la doble negació, cosa que no passa amb els dos primers exemples: la partícula *pas* es suprimeix i només consta una negació. La traducció és correcta, però perd càrrega semàntica i força amb l'absència del *pas*.

Finalment, el darrer cas exemplifica l'absència d'una de les partícules que acostumen a formar part de la doble negació. En un registre més formal, seria més adequat afegir un *no* a la frase *i tampoc no entén*. Aquesta omissió és molt habitual en llengua col·loquial. En aquest cas, la traducció també omet la partícula *no* i manté el to col·loquial que té l'original català.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] ves si podrien estar fent altra feina que no pas cuidar vellassos.	[...] mira si podrían estar haciendo otro trabajo que no fuera cuidar vejestorios.	CAT: pàg. 16 ESP: pàg. 16
Miro per la finestra, no pas perquè no tingui res més a fer [...]	Miro por la ventana, no porque no tenga nada más que hacer [...]	CAT: pàg. 63 ESP: pàg. 61
Dubto que ningú al món hagi mirat mai per la finestra [...]	Dudo que nadie en el mundo haya mirado nunca por la ventana [...]	CAT: pàg. 70 ESP: pàg. 68
[...] i tampoc entén per què guardaven —també entre les copes— dues ampolles [...]	[...] y tampoco entiende por qué guardaban —también entre las copas— dos botellas [...]	CAT: pàg. 105 ESP: pàg. 101

Taula 4. *La negació*

4.2.3. *El pleonasme*

El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC2) defineix *pleonasme* com a «Redundància d'un element lingüístic en una oració, generalment un pronom feble que no aconsegueix una nova funció en l'oració». El pleonasme acostuma a ser gramaticalment incorrecte i innecessari i, en la majoria dels casos, és preferible evitar-lo. Ara bé, en el llenguatge col·loquial hi ha molta més permissivitat.

Com es pot veure en els exemples de la taula inferior, en català es destaca de color gris el pronom feble i el substantiu al qual remet. En tots els casos de l'original català es pot prescindir del pronom, ja que és redundant. Aquest fenomen, però, només passa en llengua catalana, perquè aquesta duplicació pronominal és totalment normativa en castellà.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
L'altre dia li vaig dir a la doctora [...]	El otro día le dije a la doctora [...]	CAT: pàg. 20 ESP: pàg. 20

[...] el fill mira els pares i els pares el miren a ell.	[...] el hijo mira a los padres y los padres lo miran a él.	CAT: pàg. 102 ESP: pàg. 98
En un pis on des de fa anys no hi viu ningú [...]	En un piso donde desde hace años no vive nadie [...]	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 104
Vas obrint més armaris i a tot arreu hi troba bosses.	Va abriendo más armarios y por todas partes encuentra bolsas.	CAT: pàg. 101 ESP: pàg. 105

Taula 5. *El pleonasme*

4.2.4. *Per i per a*

A vegades l'ús de la preposició *per* o *per a* és difús, però en llenguatge col·loquial és molt habitual l'omissió de la preposició *a*, quan és necessària i normativa, en contextos orals.

Quim Monzó és partidari de la proposta de mínims de Coromines-Solà i no utilitza mai la preposició *a* davant d'infinitiu, com es pot veure en els dos primers exemples de la taula. Es ceneix a la construcció *per+infinitiu*, independentment de si és un verb d'acció voluntària o involuntària. Encara que aquesta construcció no és normativa i l'Institut d'Estudis Catalans només accepta la proposta de Fabra, el mateix Solà afirma a *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*:

«Es basa en el fet que només hi ha oposició semàntica real o productiva entre *per* i *per a* [...] davant de sintagmes nominals. Per tant, en tots els altres casos es pot prescindir de *per a* (concretament amb el amoniosos infinitius, davant dels quals ja no caldria fer la distinció subtil que proposa la normativa actual).»

Només s'ha trobat un cas en el qual s'utilitza la forma *per a* (tercer exemple) i es creu que s'ha utilitzat perquè està citant el nom d'una residència, com si existís de veritat. Aleshores podria ser que Monzó li posés un nom completament normatiu per donar veracitat a aquest espai, ja que la resta d'exemples no inclouen la preposició *a* davant el sintagma nominal i, segons la normativa, són casos d'opinió, benefactor i, per tant, haurien de portar la preposició *a* davant de *per*.

D'aquí s'extreu que Quim Monzó prescindeix pràcticament sempre de la construcció *per a* i només utilitza *per*, si no és un cas molt excepcional. D'aquesta manera aconsegueix un to molt col·loquial perquè en la majoria dels casos oralment la preposició *a* s'omet.

Aquest fenomen de l'omissió de la preposició *a* no s'observa en la traducció en castellà, ja que l'estructura sintàctica és diferent. La traductora Rosa Alapont no ha reproduït, en aquest cas, cap forma col·loquial, es cenyeix a la preposició *para* en castellà.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] a nom meu per evitar que l'apugessin per canvi de titular.	[...] a mi nombre para evitar que lo subieran por cambio de titular.	CAT: pàg. 56-57 ESP: pàg. 55
[...] per veure'l he d'ajupir-me i alçar els ulls [...]	[...] para verlo he de agacharme y levantar la vista [...]	CAT: pàg. 64 ESP: pàg. 62
[...] el rètol que diu RESIDÈNCIA PER A GENT GRAN.	[...] el rótulo que dice RESIDENCIA PARA ANCIANOS .	CAT: pàg. 101 ESP: pàg. 96-97
Tenir la baixa era pel pare la demostració [...]	Tener la baja era para su padre una demostración [...]	CAT: pàg. 109 ESP: pàg. 105
Acaben de demanar una altra ambulància pel seu pare , [...]	Acaban de pedir una ambulancia para su padre, [...]	CAT: pàg. 117 ESP: pàg. 112
[...] no era prou neta per ella. Però sí per ell.	[...] no estaba lo bastante limpio para ella. Pero si para él.	CAT: pàg. 167 ESP: pàg. 163

Taula 6. *Per i per a*

4.2.5. L'article neutre *lo*

En tota la selecció de contes, l'article neutre *lo* apareix en tres ocasions, sempre en diàlegs, per reproduir una espontaneïtat oral i no normativa, ja que aquest article no està acceptat i és impropri de contextos formals. Tot i això la seva presència en llenguatge col·loquial és molt elevada i es produeix per influència del castellà.

En els tres únics casos en què apareix l'article *lo* al llarg del llibre, sempre segueix la mateixa estructura sintàctica: el *lo* es troba seguit d'un adjectiu qualificatiu. Els tres exemples es reproduïxen a la taula següent i es pot veure que són petits diàlegs i intervencions en veu alta d'una persona. Als contes no es troba cap exemple de l'article *lo* en descripcions o monòlegs interiors, sempre és en diàlegs.

Aquest recurs aporta naturalitat i col·loquialitat al text, no obstant això, no és correcte. Si es volgués optar per una expressió normativa i alhora col·loquial, una bona opció podria ser l'ús paraules genèriques i poc precises. Una proposta normativa i col·loquial de cada cas: *que és la solució lògica*, en el primer exemple, *la millor opció*, en el següent i, finalment, en el tercer una opció pot ser *amb la poca quantitat que menjo*.

El portal de l'*ésAdir* dedica un espai a l'article neutre i afirma que en català normatiu no es disposa d'un article específic, però reconeix que és una forma molt col·loquial i extensa entre la població. Per això, dins les propostes col·loquials de l'*ésAdir*, algunes inclouen l'article *lo* com, per exemple: *potser (a lo millor)*, *el menys important (lo de menys)*, *en general (per lo general)*. Les que es formen amb *lo* són adequades per ambients informals i, sobretot, orals, però mai en registres d'alt nivell de formalitat.

Respecte l'article neutre *lo*, la *Gramàtica del Català Contemporani* també estudia el fenomen i afirma:

«L'ús actual de *lo* i *los* com a formes masculines de l'article resta limitat a registres orals d'algunes variants del català occidental del Camp de Tarragona i de l'alguerès. [...] Tot i la interdicció normativa, l'única realització viva de l'article *lo* en la llengua comuna és la que correspon a l'ús com a article neutre»

En la traducció al castellà, l'article *lo* es manté, però no destaca com a col·loquial, ja que l'ús d'aquest article en llengua castellana és totalment habitual i normatiu.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] que és lo lògic per no tacar-ho tot, [...]	[...] que es lo lógico para no mancharlo todo, [...]	CAT: pàg. 101 ESP: pàg. 97
— Lo millor —diu la mare— seria no menjar.	— Lo mejor —dice la madre— sería no comer.	CAT: pàg. 103 ESP: pàg. 99
[...] amb lo poc que menjo, però el teu pare, [...]	[...] con lo poco que como, pero tu padre, [...]	CAT: pàg. 103 ESP: pàg. 99

Taula 7. L'article neutre *lo*

4.3. Els aspectes lèxics

4.3.1. Els renecs, els mols vulgars i populars

Com s'ha dit anteriorment en el marc teòric d'aspectes lèxics, les paraulotes, els renecs i les paraules malsonants formen part del registre col·loquial. Apareixen amb freqüència i són apropiades en un text en el qual es vol reproduir l'oralitat, ja que reflecteix el llenguatge propi del carrer.

Després de l'anàlisi dels contes seleccionats, s'han trobat dos renecs diferents: *hòstia*, que apareix en el primer conte del recull, i *idiota* que apareix més endavant quatre vegades en el mateix conte. Les tres primeres vegades que apareix *idiota* és en la mateixa frase en intervencions diferents. Per això només es reproduïx un sol cas d'aquestes tres intervencions iguals en l'exemple dos. La quarta vegada que apareix *idiota* és en una situació diferent, recollit en l'exemple tres. El DIEC2 cataloga totes dues paraules amb l'etiqueta de *LC. (lèxic comú)*, però en el cas d'*hòstia* n'afegeix una altra: *VULG. (vulgar)*.

En la versió castellana, la traductora ha escollit les mateixes paraulotes: *hostia* i *idiota*. També es recullen al *Diccionario de la Real Academia Española* (DRAE), amb l'etiqueta de *vulgar, malsonante* i *coloquial*, respectivament. Com que s'utilitzen els mateixos mots, la força enunciativa és la mateixa i en la traducció no es perd impacte. A més, reproduïxen perfectament el to col·loquial i oral buscat per l'autor.

Els quatre exemples restants ja no són renecs, sinó paraules molt pròpies del llenguatge col·loquial i informal. En el primer cas es troba *follar*, recollit al DIEC2 amb l'etiqueta *VULG.* Al llarg dels contes apareix en moltes més ocasions. Seguidament, els dos mots següents: *pixar* i *cagar*, que es classifiquen amb *POP. (emprat popularment)*. Per al castellà, Rosa Alapont opta pel mateix recurs d'abans: mantenir la paraula amb el seu equivalent al castellà i aconseguir un bon resultat. La classificació, però, que dona el DRAE no coincideix amb el DIEC2: *cagar* i *follar* es consideren *vulgars* i, en canvi, *mear* no rep cap classificació extraordinària.

El sisè exemple és un cas molt clar de l'alta presència de col·loquialismes en els textos de Quim Monzó. El primer mot *follar*, ja s'ha comentat anteriorment. Seguidament apareixen els mots *polles* i *conys*. En el primer cas, és un mot col·loquial i argòtic que no es troba en cap diccionari català. Tot i això és molt propi del llenguatge informal i oral. En castellà, en canvi, sí que és un

mot normatiu que figura al DRAE amb l'etiqueta *malsonante*. *Cony* es tracta d'una paraula normativa, recollida al DIEC2 i al *Gran Diccionari de la Llengua Catalana* (GDLC) amb l'etiqueta *VULG*. En tots dos casos, remet a la paraula *vulva*. En castellà, el mot *coño* es recull al DRAE amb la classificació de *malsonante*. En la traducció de Rosa Alapont, s'ha optat per mantenir les mateixes paraules que en català amb el seu equivalent corresponent. És una opció encertada de traducció, ja que manté el to col·loquial.

Finalment, l'últim exemple és un cas molt familiar i utilitzat per tota la població, tant en català com en castellà. *Tele* és la forma curta de *televisió* (en castellà *televisión*) i, per truncament, s'ha reduït la seva forma i, col·loquialment, és la que més s'utilitza. En català el DIEC2 no l'accepta, però el GDLC, sí. En la traducció, el procés de la paraula és el mateix i és molt més utilitzat *tele*. que *televisión* en l'àmbit informal. Igual que el GDLC, el DRAE reconeix la paraula amb la marca de *col·loquial*.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] fa cara d'«Hòstia», a mi també em sap molt de greu [...].	[...] pone cara de «Hostia», yo también lo siento mucho [...].	CAT: pàg. 11 ESP: pàg. 11
«És que és idiota!»	«¡Es que es idiota!»	CAT: pàg. 97 ESP: pàg. 93
Però jo no sóc idiota, jo encara m'adono de tot, [...]	Pero yo no soy idiota, yo todavía me doy cuenta de todo, [...]	CAT: pàg. 102 ESP: pàg. 98
Una nit el vaig veure follar damunt la taula de dibuix.	Una noche lo vi follar encima de la mesa de dibujo.	CAT: pàg. 65 ESP: pàg.: 63
I com que després de pixar i cagar graten la terra [...]	Y, como, después de mear y cagar rascan la hierba [...]	CAT: pàg. 67 ESP: pàg. 65
Els que follen els separo sense contemplacions —i quan les polles i els conys se separen fan soroll com blop, [...]	A los que follan los separo sin contemplaciones —y cuando las pollas y los coños se separan hacen ruidos como blop, [...]	CAT: pàg. 59 ESP: pàg. 57
—Jo he sentit a la tele —diu la mare— [...]	—Yo he oído en la tele —dice la madre— [...]	CAT: pàg. 101 ESP: pàg. 97

Taula 8. *Els renecs, els mols vulgars i populars*

4.3.2. Els mots no normatius en català

En primer lloc, *esclar* és una lexicalització de la locució *és clar* i el portal de l'*ésAdir* l'accepta en contextos col·loquials. De fet, recomana utilitzar aquesta locució en comptes de *clar* o *està clar* que es presenten amb un ús restringit. Alguns diaris com *La Vanguardia*, en el qual col·labora Monzó, també l'accepten en el seu llibre d'estil i en les publicacions l'utilitzen amb freqüència. Així es pot afirmar que *La Vanguardia* exerceix una influència en l'estil de Quim Monzó. A *La Vanguardia* es poden trobar molts exemples documentats de l'ús que es fa d'*esclar* com, per exemple, uns articles del 29/05/2014, 11/06/2012 i 05/04/2008, entre molts d'altres.

El mot *esclar* apareix moltes vegades als contes, però s'ha fet una selecció que també exemplifica tres maneres diferents de traduir-lo. Tots els *esclar* s'han traduït sempre amb alguna de les tres opcions que figuren a la taula inferior. En aquest cas, s'ha agafat la paraula catalana i s'ha sistematitzat la traducció en tres maneres possibles. La traducció al castellà no presenta problemes, ja que s'ha traduït per la forma habitual equivalent en castellà: *claro* o *por supuesto*. En català crida l'atenció veure-ho escrit, perquè no és normatiu i cap dels dos diccionaris de referència (DIEC2 i GDLC) l'accepten, però oralment sempre es pronuncia junt.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Però, esclar , al país d'on vénen, [...]	Pero, claro , en el país de donde vienen, [...]	CAT: pàg. 16 ESP: pàg. 16
I esclar que em sap greu perdre'm l'avui [...]	Y está claro que siento perdermelo hoy [...]	CAT: pàg. 72 ESP: pàg. 70
Vindrà una dona a netejar, esclar , però abans necessita veure [...]	Vendrá una señora a limpiar, por supuesto , pero antes necesita ver [...]	CAT: pàg. 74 ESP: pàg. 90

Taula 9. *Els mots no normatius en català*

4.3.2.1. Manlleus del castellà

El català conviu amb el castellà i totes dues llengües s'influencien. Per això és molt habitual trobar paraules provinents del castellà en contextos orals i que no són normatives en català. La taula següent presenta nou exemples diferents de mots d'origen castellà inserits al text català. Per analitzar-les s'han consultat el DIEC2, el GDLC i el DRAE.

El mot *sonotone* no s'accepta en cap dels dos diccionaris catalans, però el *DRAE* l'inclourà en la seva vint-i-tresena edició properament. *Quiento* és una adaptació fonètica del mot *cuento* en castellà (normatiu), però en català no es troba en cap diccionari. *Picadero* és normatiu en castellà i es pot trobar recollir al *DRAE*, però no hi figura ni al *DIEC2* ni al *GDLC*. Seguidament apareix l'adjectiu *bueno*, que té una freqüència d'ús molt alta en català, tot i no ser normatiu. En castellà, però, sí que ho és. Aquest mot apareix repetides vegades al llarg dels contes i passa el mateix amb la paraula anterior, *picadero*.

El cinquè exemple inclou dos mots que no es troben ni al *DIEC2* ni al *GDLC* i que són normatius en castellà. A diferència dels altres mots, la traductora inclou un fenomen col·loquial a la paraula *cuidao* en castellà que no figura a la versió original catalana, ja que introdueix una pronunciació relaxada (tractada en l'apartat d'aspectes fonètics) del mot *cuidado*, que en registre informal la *d* no se sol pronunciar i esdevé *cuidao*, tal com es veu a la traducció. Una opció molt genuïna per mirar de reproduir la parla col·loquial, ja que és un fenomen altament utilitzat.

Leotards és l'única paraula que apareix en un diccionari català, el *GDLC*, però no es considera normativa perquè el *DIEC2* no la recull. Per contra, en castellà sí que es troba al *DRAE*. El penúltim exemple és una adaptació gràfica del mot literal en castellà: *en serio* és una expressió habitual en català en àmbits informals i col·loquials, encara que no és normativa. També se'n troben diversos casos en els altres contes. Finalment, hi ha la paraula *bien* (que presenta un allargament vocàlic de la lletra *i*) que és una paraula castellana que apareix a l'original català i no és normativa.

En la traducció, aquests mots no presenten cap dificultat de traducció perquè ja es tracta de paraules que en castellà són normatives. Destaca la seva presència a l'original en català perquè són una interferència, però no tenen cap particularitat especial que ressalti. Per això la traductora ha agafat la paraula castellana correcta i en la seva traducció no s'aprecia la interferència d'altres llengües. L'únic canvi és el que ja s'ha comentat anteriorment, la introducció d'un fenomen col·loquial en el mot *cuidao*, molt encertat en aquest cas.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] si ara el sonotone és sempre dins l'estoig, oblidat en un calaix.	[...] si ahora el sonotone está siempre dentro del estuche, olvidado en un	CAT: pàg. 12 ESP: pàg. 12

	cajón.	
[...] aquí tothom ve pel qüento , que si pagues [...]	[...] aquí todo el mundo está por el cuento , que si pagas	CAT: pàg. 16 ESP: pàg. 16
[...] em vaig atipar de mantenir un picadero si ara vivia sol [...]	[...] me harté de mantener un picadero si ahora vivía solo [...]	CAT: pàg. 56 ESP: pàg. 54
Bueno , diu la Mònica, com que estàs tan ocupat [...]	Bueno , dice Mònica, como estás tan ocupado [...]	CAT: pàg. 69 ESP: pàg. 67
«Vagi amb cuidado , no em taqui l' assiento », [...]	« Cuidao , no m'empuerque el asiento », [...]	CAT: pàg. 77 ESP: pàg. 75
[...] la samarreta arrapada, l'eslip, els leotards [...]	[...] la camiseta ceñida, el slip, los leotardos [...]	CAT: pàg. 98 ESP: pàg. 94
—Ho hem estat pensant en sèrio .	—Lo hemos estado pensando en serio .	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 96
[...] «la baixa per llarga malaltia». Biiien! , hauria cridat [...]	[...] «la baja por larga enfermedad». Biiien! , habría gritado [...]	CAT: pàg. 110 ESP: pàg. 106

Taula 10. *Els manlleus del castellà*

4.3.2.2. *Els manlleus d'altres llengües*

En els contes analitzats de Quim Monzó, apareixen una sèrie d'estrangerismes i no tots tenen el mateix tractament. Els dos primers, l'autor els escriu en cursiva per marcar que no són normatius i els manté en llengua original. És a dir, l'adjectiu *French* conserva la majúscula perquè en anglès les nacionalitats s'han d'escriure així normativament. En canvi, els altres dos, *rouge* i *meublés*, no presenten cap marca tipogràfica.

Rosa Alapont, en la seva traducció, manté els dos primers mots en llengua original, francès i anglès, respectivament, i utilitza les mateixes marques tipogràfiques que Quim Monzó: escriu les paraules, que també són estrangerismes en llengua castellana, en cursiva.

Com s'ha mencionat anteriorment, els dos estrangerismes següents estan escrits en rodona: *rouge* és una paraula d'origen francès que literalment vol dir *vermell*. No figura ni al DIEC2 ni al GDLC, encara que en el món de l'estètica té unes accepcions concretes. El Termcat considera *rouge* un neologisme i en fa tres accepcions: *pintallavis*, *pólvores per acolorir les galtes* i el *color ja pintat als llavis*. L'exemple que es presenta a la taula inferior remet a la tercera accepció del neologisme, ja que es descriu una escena en què un avi es repassa el color

vermell que ja tenia pintat abans als llavis. El mot *rouge* es pot trobar documentat en l'obra *Vida Privada* de Josep Maria de Sagarra publicada l'any 1932:

«S'indignà perquè totes les tovalloles eren usades i brutes de coloret de *rouge* o rímel». (1983, 1, 37)

«Isabel encara conservava l'humor per resseguir-se els llavis de *rouge* i posar-se polvos sobre el coloret de les galtes». (1983, 1, 257)

Aquest mot, tot i no ser normatiu, forma part del llenguatge popular i col·loquial des de fa molts anys com es pot veure en els exemples anteriors. És possible que Monzó esculli aquesta paraula per reforçar la frase i la situació (un avi que es vesteix de dona i es maquilla). Per mantenir aquesta situació, la traductora ha optat per la mateixa estratègia: mantenir la paraula en francès i en rodona i aconseguir l'objectiu desitjat: impactar i sorprendre. Tot i això, en castellà es tractarà d'una paraula normativa escrita en cursiva en la vint-i-tresena edició.

Finalment, és molt interessant l'últim exemple: *meublé*, provinent del francès. Al diccionari francès de referència *Le Grand Robert* només fa referència a «moblat». En canvi, en català té un sentit metafòric popular molt arrelat. No hi ha cap diccionari català en què es pugui documentar *meublé*, tampoc al DRAE. Ara bé, en el *Diccionario de l'español actual* de Manuel Seco es defineix *meublé* com «Casa de citas». Aquest és exactament el sentit que transmet Quim Monzó. Jesús Cardona i Teresa Amat en el seu article *Assaig de crònica al meublé* parlen d'aquest terme i destaca «cambra llogada a hores per a desfogaments sexuals [...] cotxes: de totes les categories, amb predomini de la gamma mitjana-alta». També en cita alguns exemples barcelonins com La Paloma, el Regàs i La Casita Blanca, entre d'altres. Fins i tot s'ha publicat una pel·lícula recentment anomenada *Meublé. La Casita Blanca*. El mateix article proposa altres fonts que parlen del mot *meublé*. S'afirma que aquest mot apareix 115 vegades al llibre *Vida Privada* de Josep Maria de Sagarra. No es cita cap exemple, però s'ha consultat l'obra i s'han trobat alguns exemples citats, a continuació:

«El xofer del taxi va parar davant del *meublé* que aleshores tenia més requesta» (1983, 1, 195)

«Per precaució havia deixat el «Chrysler» al garatge; un taxi passava més desapercebut en el cas que ella consentís a anar a un *meublé*». (1983, 2, 138)

«De d'aquell dia s'anaren multiplicant les reunions íntimes al *meublé*». (1983, 2, 139)

Cardona i Amat també citen l'obra *Barcelona eròtica*, de Joaquim Roglan. També s'ha consultat i s'hi fa una explicació detallada de la història dels *meublé*.

«La institució de encontres eròtics més característica de la ciutat [...] concebit per a l'ús íntim de parelles més que discretes [...] amb el pas dels anys la paraula es vulgaritzà. [...] Durant la posguerra i fins a 1956 els *meublés* es veïen desbordats cada vegada que tancava un prostíbul. [...] El·lo conduí a certes confusions conceptuals, ja que alguns burdeles es reconverterien en hostals i pensions per a buscones callejeras, i es va anomenar també *meublés* a locals que no ho eren» (2003, 23-28)

També es pot trobar en molts articles de *La Vanguardia* com el 09/09/2009, el 03/02/2011 o el 10/01/2013. S'aprecia, però, una diferència pel que fa a l'ús de les marques tipogràfiques: el diari l'escriu entre cometes simples, la resta de fonts citades en cursiva i Monzó en el seu llibre en rodona, sense cap altra marca tipogràfica.

Per tant, es pot afirmar que el mot *meublé* forma part de la cultura popular i tradicional, ja es troba documentat en textos de Sagarra de principis del segle XX. Encara que no es troba documentat en fonts normatives, és un mot que gran part de la població coneix i s'associa ràpidament amb un local en el qual es lloguen habitacions per hores per a parelles. Destaca per la discreció que s'ofereix i és freqüentat per persones de classe mitjana i alta. Tot i que amb el pas dels anys va adquirir altres significats i es va vulgaritzar. El mot en castellà és el mateix i té la mateixa connotació que en català, tal com s'ha vist en les fonts castellanes. Per això, l'opció de traducció de Rosa Alapont és molt encertada i genuïna.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Es posa bé les calces, unes calces negres, de blonda, d'aquestes que els francesos diuen <i>culottes</i> i els anglesos <i>French knickers</i> .	Se pone bien las bragas, unas bragas negras, de blonda, de esas que los franceses llaman <i>culottes</i> y los ingleses <i>French knickers</i> .	CAT: pàg. 12 ESP: pàg. 12
El senyor Beneset es repassa el <i>rouge</i> de la comissura dels llavis.	El señor Beneset se repasa el <i>rouge</i> de la comisura de los labios.	CAT: pàg. 18 ESP: pàg. 17
[...] les visites als <i>meublés</i> acabaven per costar una fortuna.	[...] las visitas a los <i>meublés</i> acababan costando una fortuna.	CAT: pàg. 55 ESP: pàg. 53

Taula 11. *Els manlleus d'altres llengües*

4.3.3. *Les frases fetes*

El DIEC2 defineix *frase feta* com a «Frase que presenta un alt grau de fixació, el significat de la qual no pot ésser deduït del significat dels seus components». Les frases fetes formen part del llenguatge popular i s'utilitzen molt col·loquialment.

A la taula següent s'ha fet un recull de vuit exemples, encara que als contes n'apareixen moltes més. El *Diccionari de frases fetes* de Maria Teresa Espinal recull tots els casos amb la seva explicació menys el segon i tercer. Tot i això, tots dos surten recollits al DIEC2: la primera frase feta es troba a l'entrada *Déu* i l'expressió *dona finestrera* és l'exemple que figura al diccionari quan es busca l'adjectiu *finestrer -a*.

Totes les frases fetes tenen el seu equivalent al castellà i coincideix que és pràcticament el mateix menys en dos casos. La tercera frase feta es neutralitza en la traducció i desapareix. Es considera una pèrdua informativa, ja que existeixen moltes opcions en castellà que són equivalents al *Déu n'hi do*. Per exemple, el DRAE en l'entrada de *tela* recull dues opcions viables: *tener tela marinera* o *haber tela marinera*. La traductora, en aquesta frase feta, no ha escollit l'opció més adequada. En el cinquè cas, la frase feta es substitueix per una de genuïna en castellà, en aquest cas una traducció literal no tindria sentit.

Ir al grano i *con todas las de la ley* es troben documentades al *Gran diccionario de frases hechas* i al DRAE, però la resta, no. Tot i això, les frases fetes tenen moltes variants i aquestes frases fetes es poden trobar documentades en línia, encara que no siguin obres de referència. Per tant, la traductora ha realitzat bones equivalències en la traducció de les frases fetes, menys en el cas mencionant anteriorment que la traducció per força per omissió.

És especialment interessant el cas del segon exemple, en el qual la frase feta queda inacabada. S'ha trobat documentada una gran varietat de finals possibles en català: *dona finestrera, o puta o xafardera; dona finestrera, o barganta o xafardera; dona finestrera, dona malfeinera; dona finestrera és poc filanera, dona finestrera, no farà llarga la tela*, entre moltes d'altres. En castellà també es poden trobar diversitat d'acabaments: *mujer ventanera, poco costuera; mujer ventanera, nunca llega a casadera; joven ventanera, mala mujer casadera; joven ventanera, mala mujer casera; moza ventanera, mal mujer casadera; moza ventanera, o puta o pedorrera*, entre d'altres versions. En castellà es troba joc, fins i tot, amb la paraula principal i juga amb

sinònims com *mujer*, *moza* i *joven*, cosa que no passa en les variants del català. Moltes de les opcions inclouen lèxic col·loquial, i fins i tot vulgar.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
—Però tu, sempre com si sentissis ploure.	—Pero tú siempre como si oyeras llover.	CAT: pàg. 12 ESP: pàg. 12
Dona finestrera... ¿Com era el refrany?	Mujer ventanera... ¿Cómo era el refrán?	CAT: pàg. 74 ESP: pàg. 72
Déu n'hi do.	No está nada mal.	CAT: pàg. 93 ESP: pàg. 89
[...] costaven Déu i ajuda de treure.	[...] costaba Dios y ayuda quitar.	CAT: pàg. 94 ESP: pàg. 91
[...] una baralla amb tots els ets i uts, [...]	[...] una pelea con todas las de la ley, [...]	CAT: pàg. 97 ESP: pàg. 93
«Mira, noi, anirem al gra...»	«Mira, chico iremos al grano...»	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 96
—Bueno—diu la mare—, t'enrotlles com una persiana.	—Bueno—dice la madre—, te enrollas como una persiana.	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 96
[...] tenen sang per donar i per vendre, però el vells...	[...] tienen sangre para dar y vender, pero los viejos...	CAT: pàg. 102 ESP: pàg. 98

Taula 12. *Les frases fetes*

4.3.4. *Les col·locacions col·loquials*

En aquest apartat s'ha fet un breu recull d'algunes col·locacions col·loquials que es poden trobar als contes. S'ha hagut de fer una selecció, ja que n'hi havia un gran nombre, i s'han escollit els exemples que poden despertar més interès.

El primer exemple és una col·locació molt habitual en llenguatge col·loquial que si es tradueix literalment no tindria sentit. L'*Optimot* en castellà proposa la col·locació *echar un trago*, però no amb el verb *tomar*. Tot i això, les col·locacions són molt variables i hi ha moltes possibilitats. El cas català no s'ha trobat a cap obra de referència que la citi, però sona natural i en altres fonts es pot trobar documentada. La versió castellana, però, és menys freqüent i hauria estat més encertada la col·locació *echar un trago*, en comptes de *tomar*, ja que és més oral i col·loquial.

El segon cas es tracta d'una col·locació, *samarreta imperi*, que ja es troba recollida al DIEC2 i al GDLC que defineix com a «Samarreta interior de tirants, generalment d'home». En canvi, en castellà la col·locació *camiseta imperio* no es troba documentada en cap font de referència, però si es fa cerca a la xarxa apareixen fonts que en parlen. Així es veu que aquesta col·locació està més fixada i establerta en català que en castellà.

Finalment, és molt habitual sentir l'última col·locació en llengua oral i es pot trobar en diverses fonts com, per exemple, el *Diccionari temàtic de modismes* amb el lema *mort de gana*. En castellà també es troba recollit en el *Gran diccionario de frases hechas* i es defineix com «Tener un hambre irresistible» i al DRAE. En tots dos casos és important tenir en compte el pronom reflexiu, ja que si no la frase pot tenir un altre sentit com «Morir per no ingerir aliments». La traducció és perfectament correcta, d'ús corrent i transmet el to col·loquial.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] vam seure en un bar a fer un got , [...]	[...] nos sentamos en un bar a tomar un trago , [...]	CAT: pàg. 60 ESP: pàg. 58
Entra un senyor amb samarreta imperi , [...]	Entra un señor con camiseta imperio , [...]	CAT: pàg. 74 ESP: pàg. 72
Devien ser les dotze: em moria de gana , [...]	Debían de ser las doce: me moría de hambre , [...]	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 104

Taula 13. *Les col·locacions col·loquials*

4.3.5. *Els augmentatius i els diminutius*

El DIEC2 defineix *augmentatiu* com a «Que afegeix una idea de grandària, d'intensitat, d'estimació, etc., a la idea expressada pel mot al qual s'afixa.» i *diminutiu* com a «Que afegeix una idea de petitesa o una connotació afectiva al mot al qual s'uneix, s'aplica a alguns afixos.» Aquests mots aporten un to col·loquial i informal al discurs.

Hi ha diversos processos per formar-los, però s'observa que tots estan formats a partir d'un sufix. És a dir, un morfema que s'afegeix al final de l'arrel del mot i en forma una de nova per derivació.

El primer exemple de la taula següent és un augmentatiu que aporta una connotació pejorativa i despectiva *-às, -assa, -assos, -asses*. En canvi, la resta d'exemples aporten una connotació neutra i es formen de la mateixa manera: amb el sufix *-et, -eta, -ets, -etes*. El procés de formació dels mots a la traducció castellana segueix el mateix esquema que la catalana. *Vejestorios* és un augmentatiu despectiu amb el sufix *-orios (-orio, -oria, -orios, -orias)* i la resta es formen per un sufix neutre propi de la llengua castellana: *-ito, -ita, -itos, -itas*.

La traducció utilitza el mateix recurs que l'original i manté els augmentatius i diminutius que aporten un to molt col·loquial al text. Els mots, però, es formen d'acord a les formen normatives de la llengua castellana i són normatius en tots els casos.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] ves si podrien estar fent altra feina que no pas cuidar vellassos .	[...] mira si podrían estar haciendo otro trabajo que no fuera cuidar vejestorios .	CAT: pàg. 16 ESP: pàg. 16
[...] cadascú tenia dues habitacionetes : [...]	[...] cada uno tenía dos habitacioncitas : [...]	CAT: pàg. 55 ESP: pàg. 54
[...] amb una pastilleta en tindria prou [...]	[...] una pastillita de esas que te dan y se acaba todo, [...]	CAT: pàg. 96 ESP: pàg. 92
Tots dos miren el fill amb ulls de conillet , [...]	Los dos miran al hijo con ojos de conejito , [...]	CAT: pàg. 98 ESP: pàg. 94

Taula 14. *Els augmentatius i els diminutius*

4.3.6. *El lèxic poc precís*

Una de les característiques que defineixen el llenguatge col·loquial és la poca precisió i especificació del llenguatge. Destaca per ser natural, espontani i sense cap preparació prèvia; es troben poques metàfores i és poc habitual la presència de mots complicats. En canvi, paraules de caire general, de totes les categories gramaticals, són les més emprades.

En la taula següent, s'exemplifiquen set casos concrets, però són una selecció, ja que les paraules d'aquest tipus apareixen amb molta freqüència en tots els contes. Com a nom destaquen *cosa, munt i fet*, com a verbs *fer, anar, ser i estar*; com a adjectius *bo, dolent* i adverbis com *bé*.

La traducció d'aquestes paraules s'ha fet literal amb l'equivalència corresponent. D'aquesta manera, en castellà també són paraules genèriques i es manté el to col·loquial i poc precís que té en català.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Com que miro per la finestra no puc fer altres coses .	Como miro por la ventana no puedo hacer esas otras cosas .	CAT: pàg. 68 ESP: pàg.: 66
Un home és en un geriàtric, de visita.	Un hombre está en un geriátrico, de visita.	CAT: pàg. 93 ESP: pàg. 89
[...] fa un munt d'anys que viu enganxat a la màquina [...]	[...] hace un montón de años que vive pegado a la máquina [...]	CAT: pàg. 95 ESP: pàg. 91
[...] quin és el bo i quin el dolent .	[...] quién es el bueno y quién el malo .	CAT: pàg. 98 ESP: pàg. 94
[...] ¿com va tot?, ¿la família?, ¿bé?... [...]	[...] ¿cómo va todo?, ¿la familia bien ? [...]	CAT: pàg. 100 ESP: pàg. 96
[...] que era una nevera molt bona , que de neveres així ja no se'n fan .	[...] que era una nevera muy buena , que de neveras así ya no se hacen .	CAT: pàg. 106 ESP: pàg. 92
[...] va haver d'ingressar a l'hospital, fet que pel marit [...]	[...] tuvo que ingresar en el hospital, hecho que para el marido [...]	CAT: pàg. 116 ESP: pàg. 111

Taula 15. *El lèxic poc precís*

4.4. Els aspectes ortotipogràfics

4.4.1. Els signes de puntuació

Pel que a la coma, el punt i coma, els dos punts, els guionets o el guió de conversa, Quim Monzó fa un ús completament normatiu i sense cap particularitat destacable. Per aquest motiu només es tractaran les interrogacions i les exclamacions que sí que es desvien de la norma i l'autor les utilitza amb els seus propis criteris.

4.4.1.1. Les interrogacions

Un dels aspectes que caracteritza més l'estil de Quim Monzó és els signes d'interrogació i l'ús que en fa. A diferència de la norma que dicta l'Institut d'Estudis Catalans: que els signes d'exclamació es posen només a final de frases, Quim Monzó la transgredeix sempre i és

coherent amb el seu estil. Totes les oracions interrogatives porten sempre els signes d'interrogació a principi i final de la frase, independentment de la llargada, tant si la intervenció és llarga o curta.

Els tres exemples de la taula mostren clarament l'estil i l'opció que escull l'escriptor. En castellà, però, els signes d'interrogació també es troben a davant i darrere de cada intervenció, però perquè en aquesta llengua ja es fa així normativament.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
¿Que no t'ho he dit sempre?	¿O no te lo he dicho siempre?	CAT: pàg. 13 ESP: pàg. 13
¿Ja no hi ha formigues a Barcelona? ¿Les han exterminades totes? ¿S'amaguen?	¿Ya no hay hormigas en Barcelona? ¿Las han exterminado a todas? ¿Se esconden?	CAT: pàg. 65 ESP: pàg. 63
[...] torna a preguntar-li per la feina: ¿de què treballa exactament, ara?	[...] vuelve a preguntarle por el trabajo: ¿en qué trabaja exactamente, ahora?	CAT: pàg. 96 ESP: pàg. 92

Taula 16. *Les interrogacions*

4.4.1.2. *Les exclamacions*

Si l'apartat anterior destacava l'ús no normatiu que fa Quim Monzó dels signes d'interrogació, aquest presenta una contrarietat: l'ús dels signes d'exclamació, que només figuren a final de frase i no s'ha trobat cap cas en el qual hi aparegués un signes d'exclamació davant.

Hi ha poques intervencions en què apareguin els signes d'exclamació, sempre són frases curtes en diàlegs o interjeccions. En la versió castellana, els signes d'exclamació es troben al principi i al final, tal com dicta la norma en aquesta llengua.

Els tres exemples de la taula següent mostren aquest fenomen descrit, el qual pot semblar contradictori d'acord a l'ús que es fa dels signes d'interrogació. Aquest ús, però, forma part de l'estil d'aquest autor concret amb renom i estil forjat amb els anys i l'experiència. La traducció presenta signes d'exclamació davant i darrere de la intervenció, tal com és normatiu en castellà. Per tant no presenta cap particularitat destacable, ja que en les interrogacions també es posen a

l'inici i a la fi d'intervenció normativament. El fenomen contradictori només es troba en l'original català.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] aturaria un taxi. «A l'Hospital Clínic, ràpid!», [...]	[...] pararía un taxi. «¡Al Hospital Clínico, rápido!»	CAT: pàg. 77 ESP: pàg. 75
«Aah! Ooh! Mira qui ha vingut!»	«¡Aah! ¡Ooh! ¡Mira quien ha venido!»	CAT: pàg. 91 ESP: pàg. 95
Quan l'home passa pel davant diu «Bon dia!»	Quando el hombre pasa por delante dice «¡Buenos días!»	CAT: pàg. 93 ESP: pàg. 89

Taula 17. *Les exclamacions*

4.5. Els aspectes estilístics

4.5.1. *Les onomatopeies*

Totes les llengües reproduïxen sons o conjunts de sons a partir d'algunes expressions. Les onomatopeies poden canviar molt d'una llengua a una altra. Per exemple, el cant del gall, que no figura en el recull de contes, és molt exemplificador del canvi d'onomatopeies entre llengües: en català i castellà el gall fa *quiquiriquic*; en anglès és totalment diferent *coodle-doodle-do* o en francès *coco-rico*.

Els dos exemples que es troben a la taula són els únics que s'han trobat com a onomatopeies. Segons el *Diccionari d'onomatopeies i mots de creació expressiva*, l'onomatopeia *toc-toc* representa «Soroll de cops repetits donats a un objecte dur, com per exemple una porta». Tot i això, aquesta proposta d'escriptura és diferent a la de Quim Monzó: *toc, toc, toc*, que ho escriu sense guionets. El *Diccionari d'onomatopeies i altres interjeccions amb equivalències en anglès espanyol i francès*, per al català, coincideix amb el diccionari anterior, guionets, però en castellà suggereix una escriptura com la de Monzó, separat per comes.

En llengua castellana s'utilitza la mateixa grafia que en català i reflecteix el mateix significat. En aquest cas, l'onomatopeia de la traducció coincideix amb la proposta que fa el Centre Virtual Cervantes: en lletra rodona i sense cursiva.

El segon exemple es troba documentat, per una banda, al *Diccionari d'onomatopeies i mots de creació expressiva* i es defineix «Com els taps de les ampolles de xampany». Per l'altra, *Diccionari d'onomatopeies i altres interjeccions amb equivalències en anglès espanyol i francès* recull aquest exemple i remet a *blöp* que es defineix com «Onomatopeia de soroll que fa un líquid en brollar». Totes dues explicacions resumeixen molt bé el tipus de so que Quim Monzó vol reproduir amb l'onomatopeia.

En castellà es fa servir la mateixa onomatopeia que en català, però no s'ha trobat documentada a cap font de referència, però és col·loquial també en castellà. El *Diccionari d'onomatopeies i altres interjeccions amb equivalències en anglès espanyol i francès* proposa per al castellà *glogló*, *glughlú* i *glu,glu*, però no són tan genuïns com *blöp*. L'opció que ha escollit la traductora en els dos casos és molt encertada.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Truca amb els dits: toc toc toc ; primer suau, després més fort [...]	Llama con los dedos: toc toc toc , primero flojito, después más fuerte [...]	CAT: pàg. 12 ESP: pàg. 12
[...] quan les polles i els conys se separen fan sorolls com blöp , i deixen anar regalims [...]	[...] cuando las pollas y los coños se separan hacen ruidos como blöp , y dejan ir regueros [...]	CAT: pàg. 59 ESP: pàg. 57

Taula 18. *Les onomatopeies*

4.5.2. *Les interjeccions*

Les interjeccions són un tipus de paraula que s'utilitza per cridar l'atenció, expressar estats d'ànim i apel·lar l'interlocutor amb fórmules de benvinguda, comiat, formalitats, etc. Les interjeccions solen ser paraules úniques que desenvolupen una funció concreta dins la frase i no tenen variacions habitualment.

Als contes apareixen moltes onomatopeies, però se n'ha fet una selecció per exemplificar-ne la varietat. Totes les que s'han trobat es consideren onomatopeies pròpies, ja que són una única paraula i sovint apareixen entre signes d'exclamació i interrogació. Aquestes expressions ajuden a reforçar l'espontaneïtat i la col·loquialitat en un registre que destaca per la seva oralitat, ja que les onomatopeies són més pròpies de registres informals que no pas de registres més formals.

El portal de l'és *Adir* estableix una classificació de les onomatopeies i situa l'onomatopeia *eh* dins la categoria de «sorpresa». Tot i que en aquest cas probablement hi ha més d'un matís: d'interpel·lació o d'èmfasi. L'onomatopeia *ai* es troba en diverses categories: «reprovació», «sorpresa», «dolor» i «situació compromesa». Aquest exemple desenvolupa la funció de reprovació. El tercer exemple és *apa* i es classifica en «sorpresa» i «desacord». Totes dues categories són acceptables: hi ha un matís de desacord, però també de sorpresa. Les dues últimes onomatopeies es classifiquen a la categoria de «sorpresa» i és encertada.

En castellà, la traductora ha optat per les mateixes opcions que l'original en tots els exemples menys el tercer i proposa un equivalent molt genuí: *hala*, molt propi del castellà. La Fundación del español urgente (Fundéu) resumeix que «*Hala* se emplea para infundir aliento, meter prisa, mostrar sorpresa, llamar o denotar la persistencia». Per tant, és una bona opció.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
No beguis, eh , que a tu sempre t'ha agradat beure.	No bebas, eh , que a ti siempre te ha gustado beber.	CAT: pàg. 13 ESP: pàg. 13
Fixa't què li va passar al tiet Toni, que va acabar alcohòlic. Ai , el Toni...	Mira lo que le pasó al tío Toni, que acabó alcohólico. Ay Toni...	CAT: pàg. 13 ESP: pàg. 13
Apa , diu la Mònica, després et trucaré; i penja.	Hala , dice Mònica, luego te llamo; y cuelga.	CAT: pàg. 70 ESP: pàg. 68
« Aah! Ooh! Mira qui ha vingut!»	«¡ Aah! ¡ Ooh! ¡Mira quien ha venido!»	CAT: pàg. 91 ESP: pàg. 95

Taula 19. *Les interjeccions*

4.5.3. *Les adaptacions culturals*

És difícil saber fins a quin punt es pot *domesticar* un text i allunyar-se de l'original, per tal de fer-lo més proper i entenedor al públic receptor de la traducció. En general, *Mil cretins* no presenta gaires aspectes culturals que puguin ser difícils de comprendre per a lectors estrangers que no estiguin familiaritzats amb la cultura catalana. Per tant, la traductora és fidel a l'original en la majoria dels casos.

Ara bé, s'ha trobat un exemple, recollit en la taula següent, en el qual la traductora opta per allunyar-se de l'original per facilitar la comprensió. El DIEC2 defineix *carn d'olla* com «Plat compost de carn, pilota, verdures, llegums, embotits i altres ingredients, bullits a l'olla» i el DRAE defineix *cocido* com «Comida preparada con carne, tocino, legumbres y hortalizas». Tot i que són plats diferents, els ingredients són aproximadament els mateixos i amb aquest canvi es manté l'efecte si només es posa èmfasi en el sentit literal de la paraula: *plat culinari*. Si fos així aquesta substitució estaria justificada, ja que es si deixa *carn d'olla* i el lector no ho coneix, la frase perdria el sentit.

Tot i això, també s'ha de tenir en compte el factor humorístic d'aquesta frase, perquè l'associació de menjar pot ser correcte, però s'ha d'anar més enllà. Quim Monzó es refereix a *carn d'olla* com a genitals masculins. Aquesta metàfora no es troba documentada en obres de referència, però l'escriptora Empar Moliner la fa servir en alguns dels seus articles i ha encunyat la metàfora. Per exemple, es pot trobar en un article al diari *Ara* del 22/01/2011 i un altre al *Punt Avui* de 27/07/09, entre d'altres. Per tant, es pot afirmar que aquesta metàfora és creació de l'autora. No trobat cap referència que cap altre autor, a part d'ella, la faci servir. Per això, la traducció al castellà perd força i l'intertext amb Empar Moliner. Tampoc s'ha trobat cap font que faci referència a la metàfora entre el *cocido* i els genitals masculins.

En castellà, la broma s'entén, però no té el mateix impacte que en català. És possible que no tots els lectors catalans identifiquessin *carn d'olla* amb Empar Moliner, però s'ha de tenir en compte que Quim Monzó és un gran amant de l'humor intel·ligent i que quan va escollir aquesta metàfora ja sabia que no tots els lectors catalans la relacionarien a la perfecció. Ara bé, en castellà es perd per complet: la distància i l'associació d'idees ha augmentat molt. La traductora ha reeixit en la majoria de casos amb les seves opcions i propostes de traducció, però en aquest cas no és del tot genuïna. La traductora hauria d'haver buscat una metàfora referent als genitals masculins encunyada per algun personatge de la literatura castellana. Per exemple, el *Diccionario de eufemismos y de expresiones eufemísticas del español actual* proposa com a metàfora literària un eufemisme forjat en llengua castellana: *marisco de las camas* com a sinònim de genitals, creat per Francisco de Quevedo. Tot i això, cal tenir en compte que, amb aquesta expressió, s'eleva el registre de la intervenció. Per aquest motiu potser es podria deixar només *marisco*. És a dir, *tan jóvenes, removiendo el marisco de un viejo*. Així, i igual que en la versió catalana, s'entendria la metàfora i un grup de lectors entendria el rerefons literari i l'intertext amb Francisco de Quevedo.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Els he hagut de dir que no em dutxin, perquè se'm posava el mànec com una branca [...] tan joves, remenant la carn d'olla d'un vell.	He tenido que decirles que no me duchen, porque se me ponía el rabo como una vara [...] tan jóvenes, removiendo el cocido de un viejo.	CAT: pàg. 17 ESP: pàg. 16

Taula 20. *Les adaptacions culturals*

4.5.4. *Els jocs de paraules*

Quim Monzó és un gran amant de l'humor negre i l'humor intel·ligent, com s'ha vist en l'exemple anterior. En aquest apartat es mostren dos exemples de jocs de paraules que juguen amb l'enginy. Luís Landero defineix l'humor de Monzó a la seva pàgina web:

«Son cuentos que te hacen reír pero tienen un trasfondo tremendo, es un humor lleno de hondura. Como decía Freud, el humor es la máscara de la desesperación, y Quim Monzó es el mejor ejemplo de eso. El suyo es un humor sarcástico. En sus cuentos notas el latir de la vida.»

En el primer exemple no destaca tant el sentit humorístic com la composició de la paraula que juga amb un sentit general perquè no se sap l'edat concreta. Aquest joc de paraules és habitual, sobretot *el no-sé-quants* en català que a davant es pot unir amb qualsevol paraula. En castellà, la traductora Rosa Alapont ha escollit el mateix recurs que Quim Monzó: ha ajuntat la paraula entre guionets i queda un resultat genuí i col·loquial.

El segon cas sí que és un joc d'humor subtil típicament monzonià, no només per l'associació de paraules, sinó també pel context del joc, ja que és un avi en un geriàtric que la pronuncia. No hi és tot i està buscant una manera de suïcidar-se i, en comptes de parlar d'*eutanàsia*, confon el mot amb *Anastàsia*, un nom de dona. D'aquí s'exprimeix aquest humor negre tan habitual de l'estil de l'escriptor. En la traducció la broma es reproduïx exactament igual. Això és possible perquè les dues paraules són properes i els mots són iguals que en català.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
Ni sé els anys que fa. Seixanta-no-sé-quants anys, fa.	Ni sé los años que hace. Sesenta-y-no-sé-cuantos años hace.	CAT: pàg. 20 ESP: pàg. 19

Es diu l'Anastàsia. És ben clar que sap que es refereix a l'eutanàsia, [...]	Lo llaman Anastasia. Está muy claro que sabe que se refiere a la eutanasia, [...]	CAT: pàg. 96 ESP: pàg. 92
--	---	------------------------------

Taula 21. *Els jocs de paraules*

4.5.5. *Els canvis en la traducció respecte l'original*

Totes les traduccions sempre presenten alguns canvis, justificats o no, respecte l'original. La traductora Rosa Alapont, en general, és fidedigne i es cenyeix força a l'obra original. Tot i això, s'han trobat algunes variants a la seva traducció respecte el llibre de Quim Monzó.

A la taula següent, s'exemplifiquen alguns d'aquests canvis que són de caràcter ortotipogràfic. En la versió original les paraules estan escrites en xifres, però en la traducció es troba escrita en lletres. Aquesta tant pot ser una decisió de la traductora, com una opció de l'editorial i que l'encàrrec ja portés aquest requisit, entre d'altres possibles motius. Així doncs, es fa difícil afirmar si es tracta d'un canvi justificat o no.

CATALÀ	ESPANYOL	PÀGINES
[...] a aquesta hora del matí —les 9—, mirant què hi ha de fer [...]	[...] a esa hora de la mañana —las nueve— mirando lo que tiene que hacer [...]	CAT: pàg. 94 ESP: pàg. 90
[...] el pare va emigrar a Alemanya a mitjan dels 60, [...]	[...] el padre emigró a Alemania a mediados de los sesenta, [...]	CAT: pàg. 107 ESP: pàg. 102

Taula 22. *Els canvis en la traducció respecte l'original*

5. CONCLUSIONS

En aquest últim apartat del Treball de Fi de Grau es fa una valoració lingüística després d'haver analitzat a fons i amb deteniment la selecció de contes de *Mil cretins*. Quim Monzó té el seu estil personal que ha anat forjant amb els anys i amb el seu propi criteri, fugint de les institucions normatives, tal com afirma ell mateix: «Aquí, aquestes institucions em semblen tan allunyades del carrer que no tinc clar què són ni com funcionen.» (Ollé, 2008, 55). No obstant això, Monzó analitza i selecciona cada paraula amb una cura exquisida i, malgrat allunyar-se de les institucions, els contes demostren tenir una riquesa lèxica absoluta. L'autor té un gran domini de la llengua i és capaç d'adaptar-la al registre que li convé segons el moment.

És evident que fa una aposta clara pel llenguatge del carrer i popular. En són un exemple renecs com *idiota*, les paraules amb connotació sexual com *polla* i *picadero*. Aquesta elecció també es veu molt exemplificada amb el mot *meublé*, que com s'ha pogut veure està molt arrelada dins el llenguatge popular encara que no es troba recollit als diccionaris normatius. Aquest també és, potser, un dels secrets de la seva bona rebuda entre la població, com que Monzó opta per un llenguatge proper, els lectors s'hi senten identificats, amb el llenguatge, i tenen la oportunitat de llegir obres amb el tipus de llengua que parlen habitualment en el seu dia a dia i que sol quedar exclòs de les obres literàries.

Totes les convencions monzonianes que s'han analitzat a l'obra i que defineixen l'estil personal de l'autor com poden ser l'ús del signe d'interrogació davant i darrere, i, en canvi, els d'exclamació només al final de frase, l'addició i l'ús de la proposta Coromines-Solà, l'omissió de la preposició *a* que no és normativa, etc. són aspectes que personalitzen l'estil de Monzó, ja que no són decisions preses a l'atzar, sinó que l'autor les ha meditat i finalment ha optat per dur-les a la pràctica. Això és pot comprovar al llarg de les seves obres, perquè l'autor sempre és coherent i rigorós amb l'ús d'aquests aspectes mencionats i sempre els utilitza de la mateixa manera. Per tal de transgredir la norma, abans, cal ser-ne plenament conscient i aquest és el cas de Monzó. Sap què dicten les institucions, però per criteri propi decideix transgredir-ho.

Davant d'aquest autor tan consagrat, Rosa Calderaro Alapont té la missió de realitzar la traducció al català i, si tota traducció sempre és un repte, aquesta té alguns punts afegits: l'estil monzonianà i el llenguatge col·loquial. Després de l'anàlisi es pot extreure que la traductora ha dut a terme una feina meticulosa i acurada i, en la majoria dels casos, amb un resultat satisfactori, ja

que s'aconseguia preservar el to original i la col·loquialitat. Ara bé, en alguns aspectes s'han perdut dobles sentits o matisos, com pot ser amb el cas de la *carn d'olla*, traduïda per *cocido*. En d'altres moments s'ha perdut impacte perquè algunes paraules d'origen castellà que figuraven a la versió original i generaven cert impacte, un cop traduïdes perdien la força, perquè en castellà eren totalment normatives.

Quan es realitzen aquest tipus d'anàlisis tan profundes i detallades sovint s'arriba a conclusions i hipòtesis que en un primer moment no s'havien tingut en compte. Aquest és el cas de la influència que Empar Moliner exerceix en Quim Monzó amb la metàfora forjada per l'autora sobre la *carn d'olla*. Tots els escriptors tenen moltes influències i a vegades transmeten idees, sentits o missatges que poden passar per alt en una primera lectura superficial. És molt interessant analitzar aquestes picades d'ullet, bromes, relacions literàries que s'estableixen. També és una manera que ajuda a fossilitzar metàfores d'autor que amb els anys poden passar a ser part del llenguatge popular i col·loquial.

No obstant això, no s'ha de desmerèixer, ni molt menys, la feina feta per Rosa Alapont Caleraro, ja que és una traducció de qualitat que ha sabut transmetre de manera excel·lent la col·loquialitat catalana amb unes opcions molt genuïnes de la llengua castellana, tant lèxicament com sintàcticament. A més ha mantingut sempre la posició d'invisibilitat. És a dir, ha conservat sempre l'estil de l'autor i no ha optat mai per opcions arriscades o allunyades del to, el sentit o l'humor que Monzó aportava en la seva versió original.

Les tècniques traductològiques que ha escollit la traductora són molt diverses, però en tot moment ha primat la coherència, el sentit i el to col·loquial. Sempre que ha pogut s'ha mantingut fidel a l'original català i ha intentat no allunyar-se'n gaire. Tot i això, en alguns moments si ha necessitat fer una substitució, ha estat la solució emprada per tal que el text tingués sentit, com s'ha observat en les frases fetes, per exemple. En aquell cas una traducció literal no hauria estat genuïna. També s'ha detectat alguna omisió, però en general no afectava al text de manera determinant. Tampoc s'han trobat compensacions alternatives a la traducció per recuperar alguna pèrdua informativa.

La realització del treball ha estat una oportunitat per descobrir tota una sèrie de recursos que en un principi es desconeixien, però a mesura que l'anàlisi ha avançat i sense aquestes obres de

referència, el treball no hauria tingut el mateix suport bibliogràfic i de consulta, que han estat de gran ajuda a l'hora de contrastar i valorar els exemples de l'obra original i la traducció.

Per tant, es pot concloure que l'èxit de la literatura de Quim Monzó i el fet que hagi estat traduït a més de vint-i-cinc llengües és el fruit de l'esforç i el treball constant dels anys per crear-se el seu estil propi i innovador. A més, ha hagut de fer front a moltes crítiques que no estaven d'acord amb el seu estil allunyat de la normativa acadèmica. Tot i això, es demostra que els textos de Quim Monzó flueixen i amb el seu llenguatge aconseguix que el lector s'acosti a l'obra ràpidament. A més, cada conte té un fil argumental diferent i tracta situacions de la vida quotidiana en les quals el lector es pot sentir reflectit amb facilitat.

Quim Monzó és molt perfeccionista, ho demostren les noves edicions revisades que s'han anat publicant amb els anys. Per això en *Mil cretins* hi ha un nivell d'exigència i rigorositat molt alt. En una entrevista citada anteriorment Quim Monzó afirmava que revisava amb els traductors de castellà les traduccions. Per tant, cal pensar que ha col·laborat i revisat amb Rosa Alapont la seva traducció. No obstant això, no es pot confirmar, ja que el contacte amb l'autor i la traductora no ha reeixit. En principi, però, si anys enrere revisava amb el traductor castellà la traducció, encara ho deu seguir fent, tenint en compte la meticulositat de Monzó. A més, estava obert a treballar i ajudar els traductors d'altres llengües, encara que no entengués la llengua a la qual es traduïa, responent dubtes o qüestions.

Aquest treball se suma a l'estudi de l'obra de l'autor, que per ara és poca. Com que es tracta d'un autor contemporani, encara no s'ha estudiat amb profunditat. A més, com que encara és un escriptor actiu i va publicant obres no es pot fer una valoració global de tota la seva producció. En concret, s'ha trobat molt poca quantitat de material que estudiés *Mil cretins*. Per això aquest treball acadèmic vol aprofundir en hipòtesis i plantejaments que ja s'havien investigat amb anterioritat i aportar elements innovadors propis d'aquesta obra.

Finalment, cal destacar tot l'aprenentatge extret de la realització d'aquest treball que ha resultat ser d'un gran interès per ser trencador, transgressor i que plateja sempre la gran necessitat de reflexionar cada cas individualment, ja que el llenguatge col·loquial destaca per estar sempre a cavall entre la normativitat, els manlleus i els contextos informals. Caldria, però continuar aprofundint, ja que per la limitació de pàgines d'aquest treball han quedat aspectes molt interessants per tractar. El balanç general, doncs, és molt positiu i satisfactori.

6. BIBLIOGRAFIA

Ainaud, Jordi; Espunya, Anna; Pujol, Dídac. (2003). *Manual de traducció anglès-català*. Vic: Eumo.

Amat, Teresa; Cardona, Jesús. (23 setembre 2006). Assaig de crònica al meublé. *Paper de vidre*, 39, 18-21. Recuperat 6 juny 2014, des de http://www.paperdevidre.net/pdf_pdv/n39.pdf

Bernal, Elisenda. (2008). «Del escrito al oral: El caso de *El perquè de tot plegat*». Dins Brumme, Jenny; Resinger, Hildegard; Zaballa, Amaia (ed.). *La oralidad fingida: descripción y traducción. Teatro, cómic y medios audiovisuales*. Frankfurt – Madrid: Vervuert – Iberoamericana. 65-80.

Blake, Jim. (1997). *Entrevista a Quim Monzó*. Recuperat 26 abril 2014, des de http://www.barcelonareview.com/arc/inter/eqm_int.htm

Camps, Magí (coord.), et al. (2004). *Libro de redacción*. Barcelona: La Vanguardia Ediciones SL – Ariel SA.

Carratalá, Ernesto. (2001). *Gran diccionario de frases hechas*. Barcelona: Spes.

Casacuberta, Margarida; Gustà, Marina. (1996). *De Rusiñol a Monzó: humor i literatura*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 121-133.

Cascón, Eugenio. (2013). *Español coloquial: rasgos, formas y fraseología de la lengua diaria*. Madrid: Edinumen.

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (2013). *ésA dir*. Recuperat 14 maig 2014, des de <http://esadir.cat/>

Creus, Imma; Puig, Maite; Veny Joan Ramon. (2010). *Actes del quinzè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Creus, Joan. (29 maig 2014). Radars captadors. *La Vanguardia*. Recuperat 31 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/participacion/cartas/20140529/54408475441/radars-recaptadors.html>

Espinal, Maria Teresa. (2006). *Diccionari de sinònims de frases fetes*. Recuperat 14 maig 2014, des de http://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2006/89642/Diccionari_sinonims_Espinal_a2006.pdf

Europa Press (9 setembre 2009). Barcelona deixarà obrir més ‘meublés’ para sacar a las prostitutas de la calle. *La Vanguardia*. Recuperat 24 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/vida/20090909/53779984620/barcelona-dejara-abrir-mas-meubles-para-sacar-a-las-prostitutas-de-la-calle.html>

Europa Press (10 gener 2013). La síndica ve “ineficaz” la normativa de los ‘meublés’ del Raval. *La Vanguardia*. Recuperat 24 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20130110/54360750062/sindica-ineficaz-normativa-meubles-raval.html>

Franquesa, Manuel. (1998). *Diccionari de sinònims Franquesa*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Fundación del Español Urgente BBVA. (2008). *Categorías*. Recuperat 27 maig 2014, des de <http://www.fundeu.es/categorias/>

Generalitat de Catalunya. (2008). *Quim Monzó*. Recuperat 26 abril 2014, des de <http://xurl.es/jl53o>

Generalitat de Catalunya. (2013). *Optimot, consultes lingüístiques*. Recuperat 14 maig 2014, des de <http://www14.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>

Generalitat de Catalunya. (2014). *TermCat – Centre de terminologia*. Recuperat 6 juny 2014, des de <http://termcat.cat/>

Guillamon, Julià. (2006). *Quim Monzó*. Recuperat 26 abril 2014, des de <http://www.visat.cat/traduccion-literatura-catalana/cat/autor/14/quim-monzo.html>

Gran Enciclopèdia Catalana. (2013). *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*. Recuperat 14 maig 2014, des de <http://www.enciclopedia.cat>

Institut d’Estudis Catalans. (2013). *Diccionari de l’Institut d’Estudis Catalans*. Recuperat 14 maig 2014, des de <http://dlc.iec.cat/>

Lechado, José Manuel. (2000). *Diccionario de eufemismos y frases eufemísticas del español actual*. Madrid: Verbum.

Massot, Josep. (11 juny 2012). Clàssics de literatura catalana: Qui s’atreveix a publicar-los? *La Vanguardia*. Recuperat el 31 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/encatala/20120611/54310523419/classics-de-la-de-la-literatura-catalana-qui-s-atreueix-a-publicar-los.html>

- Martí, Joan; Raspall, Joana. (2009). *Diccionari de frases fetes*. Barcelona: Edicions 62: Proa.
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. (2014). *Base de datos de libros editados en España*. Recuperat 25 maig 2014, des de <http://www.mcu.es/libro/CE/AgenciaISBN/BBDDLlibros/Sobre.html>
- Moliner, Empar. (22 gener 2011). Ensenyar la carn d'olla. *Ara*. Recuperat 15 maig 2014, des de https://ara.cat/premium/opinio/Ensenyar-carn-dolla_0_413358683.html
- Moliner, Empar. (27 juliol 2009). La carn d'olla. *El Punt Avui*. Recuperat 15 maig 2014, des de <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/-/8-articles/262889--la-carn-dolla-.html?tmpl=component&print=1&page=>
- Monzó Gómez, Quim. (2007). *Mil cretins*. Barcelona: Quaderns Crema.
- Monzó Gómez, Quim. (2010). *Mil cretinos*. Barcelona: Anagrama.
- Monzó, Quim. (2014). *Quim Monzó*. Recuperat 14 maig, 2014 des de <http://www.monzo.info/>
- Ollé, Manel. (2008). Sobre *Mil cretins* de Quim Monzó: L'agonia i la decadència, contemplades amb un humor amarg i lúcid. *L'Avenç*, 331, 49-51.
- Ollé, Manel. (2008). *Quim Monzó*. Barcelona: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.
- Payrató, Lluís. (1990). *Català col·loquial: aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València. Universitat de València. Servei de Publicacions.
- Payrató, Lluís. (2000). *El català col·loquial i la conversa*. Barcelona: Grup Promotor/Grupo Santillana de Ediciones.
- Pi, Jaume. (5 abril 2008). Els que ens diuen que sempre fem el mateix ens haurien d'escoltar una mica! *La Vanguardia*. Recuperat 31 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/cultura/20080405/53452351380/els-que-ens-diuen-que-sempre-fem-el-mateix-ens-haurien-d-escoltar-una-mica.html>
- Queralt, Raquel; Pauné, Meritxell. (9 desembre 2010). Los sofisticados 'love hotels' suceden a los antiguos 'meublés'. *La Vanguardia*. Recuperat 24 maig 2014, des de <http://www.lavanguardia.com/vida/20101209/54084533969/los-sofisticados-love-hotels-suceden-a-los-antiguos-meubles.html>
- Real Academia Española. (2013). *Diccionario de la Lengua Española*. Recuperat 14 maig 2014, des de www.rae.es

Riera-Eures, Manel; Sanjaume Margarida. (2002). *Diccionari d'onomatopeies i mots de creació pròpia*. Barcelona: Edicions 62.

Riera-Eures, Manel; Sanjaume Margarida. (2010). *Diccionari d'onomatopeies i altres interjeccions amb equivalències en anglès, espanyol i francès*. Vic: Eumo Editorial.

Robert Paul (2013). *Le Grand Robert de la langue française*. Recuperat 24 maig 2014, des de <http://gr.bvdep.com/>

Rodríguez-Vida, Susana. (1997). *Diccionari temàtic de modismes*. Barcelona: Edicions 62.

Roglán, Joaquim. (2003). *Barcelona eròtica*. Barcelona: Angle.

Sagarra, Josep Maria de. (1983). *Vida privada*. Barcelona: Proa.

Serra, Montserrat. (1 novembre 2010). Monzó: La literatura catalana aguanta, és de primera qualitat, allò que no aguanta és el país. *Vilaweb*. Recuperat 31 maig 2014, des de <http://www.vilaweb.cat/noticia/2570541/20071001/noticia.html>

Seco, Manuel, et al. (2011). *Diccionario del español actual*. Madrid: Aguilar.

Solà, Joan. (1994). *Sintaxi normativa: estat de la qüestió*. Barcelona: Empúries.

Solà, Joan, et al. (2002). *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries.

7. ANNEXOS

En aquest apartat d'annexos, en el Treball de Fi de Grau original presentat a la Universitat Pompeu Fabra, s'adjuntaven els contes analitzats per realitzar el treball. En primer lloc s'havia situat el conte original en català i seguidament la seva traducció al castellà. Es va considerar que era una estructura més lògica, funcional i pràctica per poder consultar i comparar que no posar primer tots els contes en català junts i després totes les traduccions al català. Com que es tracta de documents fotocopiats i marcats la numeració originals de les pàgines no es corresponia amb la del Treball de Fi de Grau. No obstant això, en aquesta versió del Treball de Fi de Grau no s'han adjuntat les fotocòpies escanejades perquè no en som els propietaris i no en podem fer una difusió lliure. Més endavant es detalla quins contes s'han utilitzat i l'ordre d'aparició. Per poder consultar-los, caldrà doncs, consultar les versions originals publicades en paper. Al llarg del treball, però ja es troben moltes cites de l'obra original i la seva traducció.

Per realitzar l'anàlisi profunda s'ha dissenyat un sistema de colors, formes i línies per poder marcar clarament quin fenomen s'ha localitzat al text i que sigui fàcilment distingible. Als contes hi ha tots els fenòmens que s'han desenvolupat al llarg del treball localitzats i visibles, ja que per elaborar el cos del treball s'ha hagut de fer una selecció acurada per la limitació d'espai.

A continuació s'explica de manera detallada el sistema de colors, formes i línies amb una breu descripció de cada codi per poder consultar els annexos amb facilitat i l'ordre d'aparició dels contes en català i castellà.

7.1. Ordre d'aparició dels contes

En primer lloc es trobarà «El senyor Bensei» i la seva traducció al castellà «El señor Beneset». En segon lloc hi ha el conte «Dos somnis» seguit de la traducció «Dos sueños». Seguidament s'adjunta el tercer conte analitzat: «Miro per la finestra» i la versió traduïda al castellà «Miro por la ventana». En quart lloc, es troba el conte més llarg anomenat «L'arribada de la primavera» i la traducció al castellà «La llegada de la primavera». Finalment, l'últim conte analitzat és «La forquilla» i la seva versió castellana «El tenedor».

7.2. Codi per interpretar l'anàlisi

- **Requadre buit vermell:** correspon a renecs, mots col·loquials i populars
- **Línia inferior blava:** correspon a oracions que queden inacabades o tallades.
- **Requadre ple blau:** correspon a construccions de *per* i *per a*
- **Requadre ple verd:** correspon a les onomatopeies
- **Rodona buida vermella:** correspon a les exclamacions
- **Rodona buida negra:** correspon a les interrogacions
- **Requadre buit blau:** correspon interferències del castellà
- **Doble línia inferior vermella:** correspon a frases fetes.
- **Requadre ple rosa:** correspon a interjeccions.
- **Línia inferior verda:** correspon a lèxic general i poc precís.
- **Línia inferior gruixuda i fluorescent:** correspon a repeticions.
- **Línia muntanyeta blava:** correspon a diminutius i augmentatius.
- **Requadre ple taronja:** correspon a les negacions.
- **Requadre buit lila:** correspon a mots no normatius en català.
- **Línia inferior groga:** correspon a canvis en la traducció respecte l'original.
- **Requadre buit marró:** correspon a la fonètica col·loquial
- **Requadre buit lila:** correspon als jocs de paraules.

----- **Línia intermitent blava:** correspon als pleonasmes

 Requadre ple groc: correspon a les col·locacions col·loquials.

 Rodona buida blava: correspon a l'article neutre *lo*.